
MCO

چھاپ غلام محمد نور محمد تاجران کتب 15965 جملہ حقوق محفوظ ہیں

یوم ینفخ فی الصور فتاتون افواجا

کتاب ھذا

موسوم بہ

15965

احوال الآخرۃ کلاں

بزبان کشمیری

تصنیف جناب میر ثناء اللہ صاحب ساکن موضع کریری

حسب فرمایش

غلام محمد نور محمد تاجران کتب مہاراج گنج بازار

شاخ

مایسمہ بازار امیرا کدل سرینگر کشمیر

(شیام آفسٹ لیتھو ورکس دہلی)

دو لسنو کرو پور کھنگ زاده پار
ور گیه جزو امه پاٹھ تیار

در بیان علامات صغرائے قیامت

از قیامت ون تی گوده بکنه نشان
حضرت پیغمبر صلعم آخر زمان

چھوی دو ہم مسند از بن دیا گژهن و
یم سیبتن آسمانک دمی ژهن و
یس پھٹن نازل ییوں حکم جہاد
از زمین کا ہن تمی فتنه فساد
یه نه باقی تھاو کنزی کینهه ترکت
یم ونهه تربیت و نه حقی الاخرت
شنجه گیم بڈ قیامت ایه بیر
ون نشانه نه پنج انوا دیر

۲

بسم اللہ الرحمن الرحیم

احوال الآخرۃ کلان

حمد و شکر حضرت پروردگار	زنگه زنگه نعمتن یٹ بے شمار
ظاہر و باطن بدنیا و بدین	نعماہ زراد ختم المرسلین
افضل عالم محمد مصطفیٰ صلعم	آل نه اصحاب خلقن رہنما
زنگه زنگه سوز صلوات و سلام	تابعین ہت ہین ٹ صبح و شام
امتس احوال باون پورنام	محشر و لیکھ پرن تو لن تمام
باشفاعت جنت و دوزخ ونن	اِذ نه سیبتن موکلاون کرونن
تاقیامت ہم علامت بکنه بڈ	بین بنت ون حضرتن تذ زیوه کڈ

آغاز احوال آخرت

چھوی رفیع الدین ونان آسوس نان	شاہزادن آسِ یم عالم نه جان
آس از اولاد تیمور امیر	بوزه ون عاقل نه کامل بے نظیر
ساردی دپو ہم لکھو ردیداد	تاقیامت عام خاصن ره نه یاد
عذر انو لکه چھمنه فرصت کر بنه	لکهِ آدم تی بر در مجلس بنه
کرو مقرر شاہزاد و اک ژدناه	رٹی دنی اوستاد لکھ تی پرن بہا

دیمی علامات قیامت آسن
زبرس پیش یاپن
بنین ب [illegible] ب
[illegible] علامات [illegible] درسکب
[illegible]

[illegible]

قِی کرِی ہنوز زمانہ یُ دلیس
ماجہ ہند دَبُ گراز سِر اصلاکِس

یا سومالیس کرِہ ہن ہن دوُر دوُر
دُور آیت آنہ بارس نیور نیور

کر یکیہ نی مسجدن منز آن داین
زہٹو بنی بد باز تو مس بالیقین

خوارِیُس لش آنہ ساردی اغیار
موُذ لیس تعظیم از شرارہ پھار

یا گوُن نی باسیاب رباب
ن گرھن رندی خرابن چن شراب

تِم پیڑس بر وھمن کرن لعنت بنا
بلہ یِم ساری نن حسرت چھُونا

ترندی دیو از علی مرتضےٰ
بالو دلنے لوک پینداہم چو ماہ

علم اچھنے غیر دین تم کردنی
در عبادت ہم تفاوت کینہہ نہ چھی

بُت بدل گژھ نسنہ کر تو انتظار
بیہ پیے درپیے عذابن بے شمار

تیھ پاھٹن مالِہ اکسی رزِ زہ ہنہ
اک اکس پتہ قل لگن دس وین ہینہ

بیہ آمت در احادیث دگر
زرِ زِ دن تنتر زونزنی کورِن گیر

زُوٹہ نہ بڈ بعلم تو دولت بنن
ہنوس ہنوز زمانہ میدِ زِن

مسجدن منز آیہ کندن روزگار
اکرک جبین وزن کرہ بار بارہ

کم گژھن علمک اپتہ زنز ہا بیتر
از امانت دُولتہ آسن بیخبر

فاسقن ہند علم چھوُی حسرت ہچھن
بیجا ان کینہ کریدار چھن

۳

نخ علمس از نخز زان پیٹ دوان
دیگه زمان عالم لد نخ گرت پوان
عمر ایک از زمان زنخه دره
سانه عمره جهوته نولاه اک کره
بیره ون فوج مدینه بور تحقیق
اولیا شام مکه عراق تاپین

بخه دره تحیاه اسن بیان
ون قنفراتینگ بلاشنگ درزبان
گرکن ات نام فرقاه کلاه بخیر
والده هم نام حضرت امنه
پچو سعحمد نام عبدالله بابر
تحقیق با علم برابر با خبر
فیہ کن سادی شرتی جهکی تحر
دیره کن انسکه با حضرت بشر

تا تجیبر بیس نصارا واتنی	نم مسلمان رچه پلاشنگ واتنی
کوت کالاه روزنی ون تناپس	رات وده گاران امام مهدی بش
بت بلائے کره سوی بینیک دفع	ایہو تا الخه دنیاو دینس نفع
درمدینه زوره روزت آسه سوی	بهنه داره کهو بجه سکامه لگه بوی
از مدینه بیه تکس زوره پاٹ	اولیا ابدال ہن تهندی دشتات
هم چه لنس گاران کم تامت کرن	دعوی مهدی زداس گے گردرن

دربیان خروج حضرت امام مهدی علیه السلام

حضرت مهدی کران آتی طواف	منزه کنس نه متقاصس پچلاف نه
لنس بهو منزه اک جماعت پرزنه	لبیس خوش ناخوش لگی بیعت دنه
بنه ات بروخه رمضانس منزه بلت	اف البس زونه یکجا گرسنه بالت
وقت بیعت کرک گرهکنه آسمان	تان بهوی جهوی مهدی آخر زمان
جهوی بهوی آتت خلیفه از خدا	اسنه دی بوزق نه نامنه جهوروا

هذا خلیفة الله المهدی فاستمعوا له واطیعوا

بیتریم آسن خلایق خاص دعام	کن دینت روزن نه لودن سوی سلام
جهوی امام از آل حضرت فاطمه	قده قصه نه حسبه کن نم بد جهمه۔

فوج نوبه از عرب اینتر زره
شاه عالم بنتر فرانس نقده
لبس جهو قرات بنت ابرس لس عیسی
پاسپاری منبر بیس مهالبی
پاوتا ج ال الکعبه بنت آسن وپان
بلمی تاج بی جهو ویان
ستکی سوی کنا خزانه نقده دین
درجو حبب سوی کنا لاکهمه قیمت
نبه غرض تر لالا کهمه وقیمت سرت
فیره ودعا عالم مسلمانان ببت
زنجیر سلان ات بیره ک پنخ صباه
لنس منصور بنت سره
شیب نزاول آنیه تس شاه
ات زن آنبه تس
مٹ زنعران بیر آسون
وپه صاف تابیک تنیر دل نکاوکہ

پسُ چھو سفیانی سود شمن سیدن
یام بوزی فوج سوزی بخبر
دامین کوہس تنت منزل رٹن
بر عقاید بر عمل فرداوھش
اک امام مہدیس بنیہ خو شخبر
پس سمت نصران ین از ہر طرف
شیت بیدک یرت اکس تلہ یا یاس
ییہ از مکہ مدینس کنُ امام
تتہ پھٹم دمشقس وَاتنی
حضرتن تامت ین لوکن تہ فوج
تو بہاون تہ رلن والن قبول
بیاک فرقہ فتح باحضرت کرن
جنگہ بابت ہم قسم بنیہ لشکراہ
بیہ فیرت پانہ باجمع قلیل
تمنتہ باہم کھن قسم فیرونہ زاہ

تس بنو کلب آسہ زماجہ جدان
منزہ چھی تکس مدینس اک وُڈر
انی دالک زمین ساری فٹن
زندہ روزن زنہ دلُون کھٹن
بیاک نصران کری زبرہ زبر
پینی ملک روکمک صف لصیف
وان تہ ٩ لچھ شیتھ ٦٠ سا سہ فنکر کاس
ہیہ رخصت از زیارت سوی شام
در تقابل فوج نصرانی انہ فی
کینہ رلن تہ کینہ شہادت ین فوج
مردن زن بدر واحد یا رسول
زاہ تہ کرتم فتنہ گمراہی سرَن
تم لبن ساری شہادت اک گراہ
ین پکان بیرن شہا بے قال قیل
یام ین تامت شہادت ین پگاہ

تجربہ ہیپرواد چھن کھاو ورقتاو
زدو لوکن قیرہ در اکثر بلاد
نجر کاری یاد و تخوف نسیاہ
بنہ نی کیتو امتحان وا تسرناہ
اسہ بکھموت نت دکس پیٹھ انکار
یکوت تہ نی زیسا وبکن اسوار

یعنی ک ف ر بعینہ کُفر

ہر مسلمان پر ومن یاان پرہ دد
زانہ زن حرف چھہ زن کرمت بزہ
نت نہ بے ایمان زانن پرزنت
وتہ تم بے زان کیاہ زانن ونت
اسہ نت نادراہ تہ باغاہ بیت بیت
اکہ چھوجنت پاک دو رتہ خدا کین

لیکھ نہ پانس ناری سپز ناراونس
فصل سولاو چھ سعود زمی جنس
[illegible]

حملہ آن جملہ یکجا اہلِ دین — طمع قتل و قمع جمع مشرکین
پس کرن با عدل و احسان بندوبست — پس کرن از جنگ و دشمن پاد دست
از دم بیعت دچھ تم بایت وزن — باشہ ماہ یاست وری گیمت بزن
تام بوزی بد خبر حضرتِ امام — آو دجالِ لعین از راہ شام
گرہ نش ہیرن بقصدِ شام شاہ — صحبتی زن بیت یانس لشکراہ
شیچھ بایت سوزہ اول نو سوار — حضر نو فرماو دچھ تم نامدار
چھوم زلش مالن تہ قوم من ہند تہ ماو — گورتہ زانک زگہ زگہ یاد تھاو
بہترین مردمان آسن یمی — اہلِ دین غم تہ بم کاسن یمی
پوز ابوز نیرن لشند آسن جواب — وارہ وارہ نیرہ حضرت بشتاب

بیانِ خروجِ دجالِ لعین و احوالِ اضلالِ او لعنہُ اللہ

اَت قرارس نیرہ کر زر دُد تھاہ — نیرہ دجالِ لعین بوزو کتھاہ
مہنواہ آسی سو از قوم یہود — لتس لقب آسی مسیح اتاچہ سُود
لتس دچھن اچھ اَتہ کھاور دچھ پل — زن تھدو مت تیتھ آسی ڈ وتل
ہُوی پیچا ہیچ کھر خرد تہ چاق — کوڈنی واتی سو در شام و عراق
کرہ دعوائے نبوت بعد ازان — دپہ چھوس پانہ خدا در اصفہان

[illegible]

چلہ واین کتھو سناد و دچکتہ باز | فاقہ وی دی موڈ رو وک آمس واز
قحط دون ورہن امسن دتھ آسہ سخت | تر بیہ ورہ خشک سال لے نیک بخت
یم خانہ مژرہ تل آسن دفین | سوی دیکپ نیرِ زنہ نیرِ اززمین
تلہ تمی تم بیت لس پانے پکن | زندہ نادی بابہ جو گبرن سکن
دیپہ شیطان اتر یو زیرِ زمین | نورہ نیرِ و نالِ لاگت بہراین
دیہ امہ پاٹھن مسلمان اِذا | کلمۂ اللہ کرک کارِ غذا
تزلیش نہ بوچھ کانسی موٗ تش | پی گران واتی لبسرحدِ یمن
آسہ لس ہمراہ یم مرند ستھاہ | ناگہ باید مکہ مکس جایگاہ
تَت ملایک پہرہ درون کتواژہ | یس بدیس لارہ بدخو کرِ ژہ
تتہ ست دروازہ آسن برقرار | برزٕ دون دون فرشتن آسہ کار
نرمہ شمشیرہ کڈت آسن تیار | فوجِ ملعون اتہ لس آنی نہ بار
تر بہ فرِہ گرہ ات شہرس بلو | پیش نیرِ زلو دشمن سینین سو گلو
آسہ در شہر مدینہ اک جوان | بختہ باپت نیرِ دجالس دوان
واتہ ور لشکر پزر یک کس چھو دجال | امہ کتھہ ونہ لوکن حال حال
مارہ لس پٹھ وھنس دیک بیہ | بنہ کرہ ہرگاہ نہ رب رخصت دیہ

ہیب دجال لعین اگر تھ ہتھن دن دن چھن نن
اگر چھپ چھپ ستا خاہ تہ تس ردھن یمبرن نن
پانہ بہ مدینس نانہ پیر نیک ویب ویب
چھیک نیرہ دجال لعین سنیہ سیب
سو رسول اللہ ونن احوال کانو
چھیک زہ ملعون باکل چھیک زہ تہ چھکہ چھوک ستہ
ستہ ملعون زنکہر ناندن ارہ
پانہ یہ والدس تہ زور ووہ
پن و چھین ستھاو رہ وار
پن وون پانے اودونہ بار
یرہ وون دیہ آگو ملعونہ دیو
سپ امیرن زندہ نوری نارن برلو
دون کرن مسیل لعنتین
تمہ دپ پی یتھ ملعون زبانکن لعین سب الدین
پیس چھوہ لعون

۷

اوٗدرہ نیرت کرہ دروم زندہ نتش
دن دیس دیپ چھوس صرا گسنہ دلیس
الہ ہوی قدرت کرہس بہ حال نہ
پتہ لیم دن پوچھوک دجال نہ
زہ کہ سینت پادہ نادس زرنین
دیہ لوکن یار ونو ارخشم و کین
کرم راک ون نوت ون زدرہ ہراک
منزہ چھی دجال حق کرنس ہلاک
تتہ باپکی اوٗدرہ زاوس پننس تت دورچھن
دل گھلی وون نس گرتن
اہم یتہ مودہ کرتہ گرتھس
بحر گریونی گال پوشس کرتہ چھی
اتہ پتھ کا شہرت مسی گتہ بار
نمہ واتی تت دشمنس پت گراز

پس امامس آسہ نت سامانِ جنگ	وچین کھاور تھادہ فوجاہ چون نہنگ

بیانِ نزولِ حضرتِ عیسیٰ علیہ السلام و مُردنِ دجالِ لعین

دپہ بانگیاہ دِگرچ انگ از نماز	ہین کرن ساری تیاری در نماز
وسہ عیسیٰؑ تا منتھن از آسمان	دون نفرشتن دون ٹکن پہ در زمان
مشترقش کنو لیش منارہ مسجدہ	وسہ نت پٹ تام آوازہ کدہ
ہیر آئنو لوک ین حاضر ستھاہ	ہیر آئن کوہ زانن سر چھو کیاہ
ہبلہ با مہدیؑ کرس سوی عاجزی	یا نبی اللہؑ امامت ژی پزی
حضرتِ عیسیٰؑ دلیس ژی چھوک امامؑ	اک اکس نینہ چھو امامت پہ دوام
مالکن اک دنو نظر ینت اُمتش	ادہ توہ آسیت امامت میدکس
یعنی محمد مہدیؑ پیشوا	حضرتِ عیسیٰؑ کرس پتہ اقتدا
حضرتِ مہدیؑ دلیس بعد از نماز	یا نبیؑ لشکر کرہ ونِ پانہ ساز
نوزہ فرماوک توہی چھوہ کارِ جنگ	یہ اک دجال مارن بید رنگ
رات نیرت صبح دن یامت نینہ	حضرتِ مہدیؑ زبر لشکر آینہ
حضرتِ عیسیٰؑ گرنج گرہ زہار گارِ	کافرن کت نیزہ گارن کانھہ یار
ہبہ جملہ نیزہ از لشکر نبر	پتہ لشکر نیزہ گو جنگاہ زبر

بلکہ براہِ آئین شن ودرین موکل
گجکہ شتہ بلیہ ساری بیر تراِل ہیب
جنگِ دجال آئیہ ودیب سیب الھیب
کہ بیہ گشن ہمنت آئیہ آئرش رحمت ہیب
آئیہ زیب وہیب خاصہ صحبت با مشائخ صحیح
نوگ زینہ بھ بہوران اسپیک ہرکس
زیرین اسا بیلین وبن جائی ہیگن کانفس
صنس بن عیسیٰ پنچ یک پانچ نماز
حضرت عیسیٰ دارہ ازدین وجہاز

شیخ محی الدین اماماہ درحجاز
چھوی دین بدابرہ دوہ سپنی دراز

نمہ ددہیہ اَسِ نمازن کیاہ کرَد
وقتہ وقتہ اللہ سٹہ کرکھن یرَد

واننہ نے یم ارداہ شت وارہ بوز
وترچے تراوت جدا باہوش روز

اوہ یم واتن رلتس ہفتس تہ یوز
امر مولیٰ ان بجا غافل مہ روز

حضرتِ عیسیٰ و مہدیٔ کرہ سیر
بخشتہ ہر محنت زدس امیدِ خیر

یم وچھن دجالہ شند محنت تہ یحم
کالِ ڈیوٹھن بابیوس ٹال کم

لس کرن مالس تلائی وارہ پاٹ
کیبنہ دِن ورجاتنی ہند وعدہ ہاٹ

حضرتِ عیسیٰ عجب حکماہ کرن
سوَر بارن تہ چلیپا فوٹرن

کافرن رج ہن تہ چھوک کفر کہ خرا
کالھ تہ تکلیفاہ نہ جزٔ دین ہدا

روزہ کرکالھ کافراہ اندرزمین
گرٹھ نورانی مکان وہم نکین

ذکر وفاتِ حضرتِ امام محمدِ مہدی علیہ السلام

تھادہ کرظلم وفساد کالھ تہ مولن
حضرت مہدیٔ امام باقبول

آنہ نے سرگرم طاعت آدمی
ورد عبادت کرکرن ہرگز کمی

یاشتن ورمہت تہ یا ایٹھن نون
دالو احسان آئیہ مخلوقن دِدن

حضرت عیسیٰ دارہ ازدین وجہاز
عمرہ بیرک دارہ دی عیشوا
آئیہ نیبر بہ ساروی دوا
حضرت عیسیٰ بیدن وادون دوا
دنیا برکھمہ فوزہ درکیب
آئیہ دنیا ... دردو ونادی
سوی کانجھو انسان لس بیہ جھو ودرد ونادی

فصل دربیان خروج یاجوج و ماجوج

تام واتی حکم از پروردگار
اس الو پیرا اسے شاہ دردوتگار
کوٹھ نیو تنگ زورہ کن اندرزمان
گھس سلمان ہت ژہ طوری ریش امان
خلکی سامانہ ہت آوذو فرمان
گولدن کوہس گھس ساری گھان
تانچی یاجوج نہ ماجوج بیت
فوزن سحو بال عالم زورہ لوہ ہتن
عالمس ویران کرن جرکوہ طور
گور بکن زند بیہ ماکویر آدر

یک قلم یارن تہ لوٗٹن آدمن
نوحہ شُندوی آسو یافت اکھ نجو
چھکہ شمالس جاے اقلیمو شبمہ
شدت سردی موشوٹ آب تنت
تھدِ تہ بدِ چھکِ مشرق و مغرب زہ کوہ
کوہ و دریا نرن لبن ان ہر تر ساد وان
ازکھ سلطان سکندر گو تیار
تھد کوہن ہیو موٗٹ برابر شیٹھ گز
آسو در عہدِ رسالت رخنہ لنش
آدمی کروانہ ہس آنہ وہ زور
کھج گوڈچ واتی بجیرہ طبریہ
بلہ تو واتھ دین یتہ آب آسو
ناگراد اچھوی سو طبرستانکوی
یم چھ آدم خوار لوٗٹھ مارہ مار
شہر شامس ین دین کانہ وہ ماتھادو

زرِ گنہ گے اتھ وچھتو لگِ کمن
یم چھ نمنِ نچہ تہ کنہ کن بچو
چھوک شمالس آب شورک شور رو شنز
مادہ ہنز وت گیمترن نایاب تنت
نے کھسون نے وسن آمت ستوہ
استہ استہ چھی جنوبس کن لیوان
شمشتر وسوتھ دون کوہن منز استقول
یوہ فوٹرک تہ برابر آسہ ارہ
تھ تہ انگشتِ شہادت وچھہ ہس
فوٹرن نیزن تتی فیرن زد پور
آب چھن ساروی دودیم تامت بیر
چوکمو ستہ د.ہ چھو ودمت آنہ لویس
لبہ شت شت کروہ یادہ دہ لکھوی
ظلم ولے ناموسی آسک کاروبار
کان لاین آسمانس کیازہ تراو

زنہ رحم کاں پو فیرت انگ
چھتہ عزت وچھتن فرحت ونک
ون دین تم ایرہ بن کاتھ رود نہ
سوی ہمیشہ زندہ زاہ لیس موو نہ
دراگ بر عیسیٰ بت ییر لوکہ ہت
وانده کلہ یہ سنگ سنگ مہرہ ہت
ون کرن ساری وعار ہر طرف
حق تعالیٰ سوزہ یاجوج تعف
آت بیمارہ در عرب یمی چھی دیان
چھک فرزدر بنی و گردن دیان
اک شباہ ترک گرھن ساری ناہ
دیہ عیسیٰؑ یار باون کرہ کیاہ
سوزہ جاسوساہ تتھے ترت بر
یم موت تہ فک گموت آسی جز

۱۰

سن
سنیمبر و نارہ نھاو
بیہ صرتنی بین کرن
گرہ اندرہ وقت عصا دیان
جانور دا لھاہ بنی زیب یان
زیھ چھک گردن بنی بنز
حق تعالیٰ سوزہ جبرین زاو سی
سیکارن تمن یتن سسیل بیل
ادہ یچہ دوہ بیچ باران سنبسن ستین
روزہ گرکہ کاکہ جای و یھو یدہ دہ ستین
بیچ دیا لبیت تھو ... ازنج ان
کھلہ اندرہ منکہ ال ناپدانکہ ان بچ سرکھن
دو دو دیلہ ... تھو ... آتمن و وتنہ جیر
منکہ دران ال دین ... ترہ چھی ال گرہ بہ
سرکہ چھ تتر

بعدِ راحت زنده گارن ھُومِت
روزه کرکاھ غیرِ ایمان غیرِ خیر
بِم ٹوپل آسی تہ لوکن ژاپہ وَنِ
وَنِ موچن یاجوجی تیر و کمان
ست درِہ نیرن بطاعت رکمال
بیہ نفسا نیناه ظاہر گرژھ
ژتجہ نِسال عمر عیسےٰ آسہ پُور
کِرہ نیغرادہ فرزندی زنس

تم تہ وچھن آسہ ہنے رُودِت
بر ریاضت پر محبت کاھ نہ دبر
تم اِداترادِت خوشتا مدگرسین
کیبھ وَرِه ہنِ زالہ لس کِت موٗمنان
استہ استہ بیہ ات حالس زوال
چھوی لبشر گو مُت امی سبتین لژہ
کردیُٔ ساروی درین مدت ظہور
تراوہ دنیا ھاوہ ناماہ تیوٗ عیش

دربیانِ وفات حضرت عیسیٰ علیہ السلام

مرسلس کار رسالت گرژھ پُور
کرہ عیسیٰ جانبِ عقبیٰ سفر
نکھ نکھ حضرلس لنش تراوہ ڈاف
توہ پتہ ہنواہ دُنھ اَزیمت
ہتندس کرالش ولوک قحطان ناد

نادِ درِ بارک بمینوٗ ن ولہ پُور
کرہ قاصدِ جانبِ معلیٰ گذر
جنّتہ الماد اچھو روضہ کر طواف
آسہ ظاہر دینکن ہمنی ہمن
پانہ اسند نادِ بز جہجاہ آدمہ

فصل در بیان طلوعِ آفتاب از جانبِ مغرب

١١

گژھ غائب کاہ پرنتہ مو ژلت
دوزہ کرِیو پوشیدہ کینژاہ از چین
گژھن مومن تہ کافر بوٗ ازین
گژھ کلیس نز کرہ لوکن بد گمان
نوز ہُسند فرہ رولیک درزبان
کرہ رکھتہ داج گردیہ مشرکس
عاصہ لیستن اہل ایمانس ملکس

یکہ کس وسنہ از قضائی بد ژلت
بیٚہ پٹھ کھتوز مغرب نہ آفتاب
دابۃ الارض تہ یکیاہ تن اضطراب
تتہ پتھ گژھ مرن تابوٗگ
وُہر پیٹھ ہن وربہ اما سار سوگ
دابۃ الارضس پتہ دادرہ ورژہ
از جنوب اما سودن لتن لیپرژہ

١٢

بعض
اہل ایمانن گژھی زیتہ کلہ
ستین پیدہ و دوادہ از
وادہ ژپیہ رتن ادہ رت ساری مرن
کرہ جیرن ادہ فاسق کرزدن
ادہ ناقص ادہ ژھن پیرہ کھن

ستتن درہن ہنزہ ونہ ژھوسن نیاہ
تا باین دم توبہ تہ ایمان قبول
واتہ کاجس یات از حکم آلہ
بیہ دوہہ فوٹہ ون کوہ صفا
بونہ لگ اتھس سبب لن نیرہ کیاہ

زاتہ زیچھ حق تعالیٰ ونہ کیاہ
توہ پتہ ژھونہ کیاہ دِمہ کتھ طول
بیہ لوست کھسہ پرانوی ہیوگاہ
لیس ژھو کعبس از رہ مشرق بیا
جانوار اہ بروںٹھ یو آسن نیا

فصل در بیان ظاہر شدن دابۃ الارض

اکہ در ملک یمن یکبار دراو
عامنی منز دوہہ فرہ گیہ کر یک
دون لٹن دل عیب گو دون پور دراو
ستہ رنگہ شکل اسیس کاسہ کھر
لٹہ گاداہ ہٹہ ہاتھل تیہ روس
آسہ پرد چھلنو اتھس کت عاسہ ہاسنت
از سلیمان واج از موسیٰ عصا
فیرہ در ہر جا بجلدی کس رلٹ

دوہمہ لٹہ نجسی منز بیہ آو
یم زہ تراوت ترہمیہ لٹہ گژھ بیک
دابۃ الارض آت یکسین اتہ ناو
آدمی تھواونٹ کھر گردن چوگور
اتھ کن واندر بیہ خلقن کاسہ اوس
واج آت دومیس اتھس کن بورکت
پرزہ ناوی نیک و بد اسیس جبا
نے پرندہ نے چرندہ داتہ لتس

پتھ قیامت پیرن پیرہ ہنت
ژدوہ زرہ بار ژچ ون پایک ونیرہ پہ خبر
ادہ دیرہ کرہ درچھان ہیر جیچھی از جبش اکس پژرن یسہ وشی
ادہ ہیری ژن جی ہمکن نبی بابس ازجہان
اسی ہاسلب بیہ گنج نہ موعوف ازبان ودل قرآن
سعبہ نہ لعون ادہ کعبہ منز قیامت نہ جب
نبن ابرکی ہی رانپن لوٹن جاجا
تن

بابِ دوم در احوالِ زلزلہ و قیامت

شہر مہ رستوی ونیہ پٹن خزنہ بیون	مردوزن صحبت کرن وچھپسہ جنون
رفتہ رفتہ جہل و ظلم حاکمان	برر عایا گژھ ظاہر در جہان
باگرن ظلم و تعدی پانہ وانِ	آشنا بیگانہ تہ وَیرُ تہ زانِ
گام گے ویران بنن قصبات گام	شہر گے قصبات وُنِ لوزِ تمام
پیس دباو لوٹ پے در پے بنن	میل ترووگھرہ شہوتک مردوزن
شرُ لون کم یدُ گرن صحبت زیاد	جہلہ بیت اللہ زاہ رُوزِ کنہ یاد
امن وارزانی بنی شامس سٹھاہ	نوز لارن تاجرو کاسب سیاہ
برسواری نِن گرک اسباب جنب	بعدِ مدت نیرہ ناراہ از جنوب
حملہ کرِ لارہ لوکن یم چلن	داتہ ناوک شام تامت موکہ لن
اتِ یم گیمت مین ملکن قرار	ترہ تہ پانژ عاجز گژھن اونٹن سوار
نا دوہیر از ہیبت آتش پکن	اڈہ دوہہ یہ آتش یم تھکن
گیہ گری آفتابس ناردراو	بیہ شامس باگِ بنی جایہ زاو
بیہ صبحس نار لارک تا بشام	بیم ناوِک واتہ ناوِک تا بشام
بیہ لوکن یاد جای وجایگاہ	ادہ فیرت گژھ غالب نارہ پراہ
شہر شامی آسہ آباد از جہان	بنہ چھ نزدیکِ قیامت یم نشان

جسم انسان یم گو ساروی فت
جنی انسان جن پیدا کینہ تہ نہ
رہ گاشہ تہ کوہ و دریا کینہہ نہ
ماہی بیتر ہند نہ سرگی در زمین
ذرہ بُتھ روزن نہ اصلا زمین
آسمان ہا و زمین ہا و فلک
تہ پتہ کرہ پیدا یک بیک

ڈکہ اوڈ لتن روزِس اکہ ہا
تت دین چھی نادو ریلک عرب
در حدیث آمت عجب الذنب
دو ورن تہ نار کینہہ بنن کرکرہ
روزہ لتن موجود سی پن پیس مرہ
تت ملایک آخو لتن چھی رچھان
پیدہ گے ساری ہی آتنہ استخوان

ملک الموت بیہ از حکم اِلٰہ	کڈہ جان از قالب آن روسیاہ
ملکن دیہ حکم تہندس پاولس	نار کیو گرزو تھپر ترہرٹ داولس
دادا ایتیاہ آدمن لگ نیت لتس	از غضب کونسی ذِلس تہ روہنس

فصل در بیان فنائی عالم و نفخۂ ثانیہ

پوگ فوک آسی برابر سش رنن	آسمان تارک ملایک وستھہ پن
یم مرن بالکل وٹن ادہ فرش نیز	گو فنا ساروی تہ روزان ایتھ چیز
عرش و کرسی روزہ نہ لوح و قلم	نار و جنت پوگ تہ ارواح ہسم
بیہ روحن بجودی نہ موکلن	از عذاب گور یم کافر گلن
کینہہ دین یم ایتھ در یکدم فنا	وعدہ موجب اک چھا سپن بنا
غیر ذاتِ حق تعالیٰ روزہ نہ	لمن الملک خبر کاتھ بوزہ نہ
کتہ دعوادار ملک کتہ شاہ	کس چھ وَنِ شاہی مسلم کاتھ نہ چھام
پانِ پانس دیہ پوی اللہ چھوس	واحد القہار یعنی بیہ گرس
احدیت روزہ بن یژ کال تام	نہ نشانہ آسہ کاتھ ظاہر نہ نام
کون کالہ آسہ سوی ژانی یہ حال	در خبر کراوات کِت ماہ سال

زندہ سپدہ سنبر اوس زنن
پانہ نشیں جند بن ہن ادن
ازتہ سپدن ارض ... روزہ
زندہ گسی بہ سوی دو باد اب نبی
ازتہ و دو بن نفخت بلدون ارتی
ازتہ سپدن ... جنت
ازتہ سپدن تارہ ... قہیب
روح ... نفخ عبدن ...
سب ... ملک جلال ...
... زیادہ

جالوز تيهه آلن منز اڙن
لِگدڇ پوگس تيت بيشڪ ايت روح
ريه هالوزن نرڙن جسمن اڙن
نمه فوکه کي زوره سيتن فنه خاک
ين ڏهتن لارن تتوي ينه اگ ناد
تيهِ ناچهے صخرة الله کن الانز
دون فوکن منز آيه بت رنجه وره
تهه ڌهتن قبرولتن تيهه ماجه زاے
دارگوزڙ آسکنه آسک موسي سر
ديو اڈيو قبرو ڌهنته باکفن
سَي روايت درسٹهاه مشهور تر
نکه بڈته بڈ ڌهتن بينو فتدو
اتهه چٹ نه کهوره چٹِ مغدورتن

اڙه هرجاناه تهے پاڻن بتن
بِمه دي کن نيره لنش لينے فتوح
اَڙه هرجانا تهے پاڻن بتن
کدٗه قبرو لنشه مردن ذاتِ پاک
اگ از بيت المقدس تهاو ياد
حاجيو دپو آسِه سَي کَن الانز
يسُنه يڙه کرموسي لتش ڇهوينه پريه
تن برهنه خفنه رستي نن زپاے
دَندته ما آسن نه اتا هوش کر
مينئ کالس کفن پنته ڇهپن
گوڈه ليسَه دن بوزون ساري خبر
اَن ته زرِ آرِ اربن وڇه کياه يه گو
کاڪهنه کرنا فقرا رن هيو سيبن

فصل در بيان سِير آمدن آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم از قبر شریف و جمیع خلائق

15

بخشنا ناسه دیپه نک فیرت جواب
برغضب اسّت چھو مالک چھمته تاب
برغضب چھو آسونه زاه اَسه نه
چھوم یہ تقصیراه نیوُت کیاه ونه
بخوُس مو کاونک عرضاه کرپام
بے ادب پیغوُس تکو مالا نجام
ازریم ما بکر عرضاه کرِن
موکلاون پای کر چھوم کھوُر دِرِن
پیش ابراہیم گژھو یار چھوُس
لس تم لوِ گلزار کرِن یار چھوس
گژھ ونس ته دپہ نس دوُیے خلیل
تس کرِ پُشتوی راحمن چھوی ربّ الجلیل
بیہ کرو نکه مرسلن پنز پیشوا
کر شفاعت موکلو نا ازبلا

حوض آسن سارنی پیغمبران	کوثرس سیتین برابر کرکران
بیہ آسن غیر گرمی بیہ کیت	تندِ کرِیکه نه زِشت صوُرت بیت
ورِہہ سا سس آسہ نچ و دردِ ہوُل	ست جماعژ شہلِس تل لوز قول
درر و اینت سایہ دارن ہنز کال	جنتچہ آسن جماعژ سایہ دال

فصل در بیانِ طلبیدن شفاعت از پیغمبران علیہ السّلام

لوک لاچارہ گژھت آسن پناہ	بدبس کُن لیش چھوا آدم قبلہ گاہ
گژھ لنس ته دپہ لنس اے بوالبشر	پانه ٹھرنک پانه چھی پاون پھر
جنتّس ژی ژالو نکنہ ته باونے	باو ساری چیز ساری باونے
ازشفاعت کرته سارن لانج آو	حق تعالیٰ بخشنادت موکه لاد
توره فرماوکه چھو آسّت برغضب	بروغه کرون نه ته کره کزراه پاللوُرب
چھوس بوتقصیری زه کندم کھته آم	منع آسوم ته ریُم ماہیم ژام
چھومنه تهو تھوِن گژھ دپیش نوُح	مرسلِ اول کروناکینه فتوح
بت ته دپہ لنس یا نبی اللہ توُ ہی	سوز نو خلقن ته کروک آگہی
بندہ شاکر توُ ہی کرو ہو خطاب	رحم کرتو سالو دِچھتو اضطراب

نہ غضب
[illegible]

فصل در بیان ابراہیم علیہ السّلام
[illegible]

بہ خداین چھیو نہ بر ورفتن بین
چھیکہ لد بہ پتہ ہنگ وتہ پانپہ وون
ستھ چھیو ہمیم وچھنہ کنتہ کن چیوک بچھ پتی
اَن چھیو ون زانچ ستھاہ ورنہ ہیمہ پتہ ور
چھیوی تیہ بیم بہ رودا وہ بیر پدہ ترہ ور
پتہ بیہی نشہ اوہ ورژدران آ ے
سارہ فانون کورتھ تہ زنیک پین
نیجھ و نیج بستھاہ تتہ بہ لدون
بپیرتہ بر زور بسَ تہ تشنتہ تہ رخصت ورون
بپیتہ سارہ بہت لادن پتوک
بک بسانہ سارہ وزانہ نوبتہ کا کلاہ

ساروی انگِ ضیافت اندہ وند
پو نِلن نِشتہ تھاوتن بر کرکھ بند

قفل دروازس کرت گے بہرِ سیر
دپوکھ ابراہیمؑ صاحبس ژنتہ نہیر

تارکن کُ وچھتہ دپونک چھوس بار
اک وات گوا پراہ با آس وار

تصلہ بوزوی دوبم ییم یِلہ ورا ے
گندنے میدان خالی کرتھ جا ے

قفل موثرت ژاونجا لس حریف
اک تھاہ ہت باز در دستِ شریف

پوتلن کن کرنہ باہیبت خطاب
کو نہ چھیوہ نعمت کھِون کم ون جواب

ژکھ سیتین ساری نُک نُک گرون
جز خدا اکرِ کینہ منعم نہ پروا برون

ہڈ پوتلُ تھاوُن تہ رِٹنس نشتہ کن
کمہ نگرون تھاولنس از بہرِ طن

دراو فیرت تھونہ شیرت قفل در
گرہ گرژھتن ہوٹ زن گو بیخبر

آتی کافِر ژای تجالس تمام
وُچھکھ حالت دل دُوک از غصہ تمام

کم سناکرو ہمدہ نے لگِ اکِ اِس
بیخبر بدین کتو واتن رِکِس

کینتِ وی لیس چھو ابراہیمؑ سوگی
پوتلن بو بدونی یے ییم سوی

لنس سوا کم کرو ہمن پٹ وتہ وار
درای اِس سیرس دیرس آتس وار

گے تہ ابراہیمؑ آنگ ور زمان
کیاہ سنا صورت وینا ون الامان

ژی کرونت ماتم دپوک چھونا وچھان
سِرِ حقیقت چھوتہ حسن چھونا رچھان

ہذا و نہ بی ادہ یارہی تروارِ دت
التشنا و بن راضی کرہی دیار دت
غضم یارن مدعی زانن لفت
التشنا و بن زن دتون ہم ادا
پنوزات وانن ضلیلتہ ماجرا
سربیرو اخ پیون چھن وچھا

بیچھ چھوم ہرکاہ پوزھی کاہ چھوئی
بوی کری نوتھ نعم ساریں زنتہ دِپ
دِ نبی بوزکی تہ بیشکہ بنہ جھک
کرت چھوپ زلاتنگ پرینہ داتہ بک
بحرہ نیہ زماوکی بوی چھم
پیرہ داتگ بیس کو دنی زنہ
تنگ صفاورگی زنہ پیشہ بتوبکہ بیدار ھون
دات ہر کاروبن کیاہ کرتہ اینبن

چھو منز طاقت در شفاعت از خدا
زتام ذرٕ ازام ا تنکوی ژلام
پیش عیسیٰ ع ورن یو نا النجا
ین ممتن نش دیپہ لنس کے ازہ برکت
روح چھوک روح الامین وتنہ بیعت
ھند خوارق خالق کرنے عطا
کر شفاعت امس چھ ساری مصطفیٰ
وٹھ نہ ازیم قیامت موکہ لاو
دیپہ نک تم قہر حق تن وارہ دراو

بہانہ الٰہ گو قطیت پت قتل عام
نجوہ کر یچھو زاہ نہ کر انسی کی بت
از چھو ظاہر ظاہرا قیسراہ گوت
دیپہ نک ولول جواباہ بید رنگ
سانہ باپت از شفاعت وارہ رنگ

مختصر سارہ نبک عنم گو دراز	پیو خلیل اندر دعاد در نماز
ژل حقن دیوار بچیا لذ نظر	گونہ ابراہیم یکدم بخبر
وانہ ناوک گرہ ظالم آو تہ	رایہ بدہنت تر یہ فرہ ژاو تہ
بند کرہس الہ کھور الگو زہرٹ دِ لنے	توبہ کر کرِ لگو سو عبرت رٹنے
پرت لٹی واتان آسوی نابوت	سارہ حبیبس کار معلی گونہ فوت
بیم کران آسس وعانہ سوی بلان	دپونہ لوکن یہ چھو جادو گر کلان
دلولی کڈ توِن ورِن میانی گرہ	بخشنس تورے الهک تم ہاجرہ
باسلامت پیش ابراہیم واتہ	لگ حقیقت باونے باہم زہ باتہ
تورہ دپونس آیہ واتن رحیوم	یورہ دپونس کینہہ مہ ون سادھوم
مصر تروک وانتہ شامس تسے	آس تتہ تنو تام تیو تامت لسے

فصل در بیان شفاعت نمودن آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

دالہ احوال شفاعت بوز حال	ونہ لوی آسمنہ آسوم در خیال
پیش موسیٰ ع بلہ ین ساری سمت	لت بگر آسکتہ کت نیرک لت
دپنس کمہ نے حقن تن کلام	بیہ توراتاہ لکھت ذرنے تمام

ونحصر زاہ لوست نہ پھر زاہ بوہ
...

اوِل واض لفی ... بجا لا ...

وُنِ توہی ترادِ نکھوتہ کتُو گژھو
آئی فیرت صدہ نیرت روزِ بانت
تورہ فرمادک رسولِ کائناتؐ
بدُ شفاعت روز محنت حق چھو ماوُ
بتُ فرن دربار کنُ تہ آشکار
سارنی ہتی وپہِ لس گورٛلس ٹکان
لوکہ نی ہتی کھِسہ حضرتؐ بر براق
تتہ لوکن بیہ جاپایہ در نظر
تتہ متامس سیدالکونینؐ چاو
کرلس توصیف و تعریف و ثنا
انجنابسؐ دِن تجلّی عین ذات
سجدہ دِن یامت وچھن انوارِ حقّ
سجدہ ہسی منز آسہ سردارِ رُشنؐ
ئِ دیک تی بوزہ تی دمہ تی زِہک
تولِ منز منز دادہ در حمد و ثنا

ضایہ گمیت پایہ والس کرزِو
موکہ لاو قربا دِو ونِ چھو آت
آن چھوسنا کام چھم نِ کیاہ چھ بانتہ
کونہِ کرنیرہ یہ حاجت ہیتہ زانو
حکم جبرئیلسؑ وئی پروردگار
یتو پیا از پیادہ دربارس یکان
آسمانس کُن رِتس باطمطراق
کھچ تہ نورانی بازیب و فر
تتہ چھوکرمت حضرتن محمود ناو
لوک سارہی تیھونہ بوزکا اگہ نا
تن گرگھی ازعرش و اعظم کتہِ وات
نیرہ نکہ ست رت بیک بیدارحق
حکم سپنس یا محمدؐ کلہ تل
ونِ شفاعت کونہ مانی چھنہ ژک
پتہ برونٹھ کینیہ کرمت کرسنا

١٩

گنہ کرسی دارہ روزہ پت ازبیم حق
کینہ آیت در روایاتِ دِگر
سایہ در محشر یتن آسی ببر
روزہ پت ازبیم حق سوی چھو پیم
دارہ پاٹھن چھوی لسم
نیر آسی کرانہ بڑ باجاہ و مال
اک نہ آسی صاحب حسن و جمال
زُنز زنا ماہ نتہ بیں اوُر سایہ بیم
زرزو بیں خیرات ہیر حق دیہ

بیم ملایک حاملانِ عرش چھی
تم رٹ چھی زہ زہ زِن رتِ کھوی
چھنہ امرِ دوسنس کاھ کیفیت
گے بنار اسبابِ حق در سلطنت
ونِ زمین در پیمودہ گردِ عرشِ پاک
پوگ بورن یہ جمس ہوش اک

٢٠

نکھ وانتن برزہ نکھ اوال لوی	در تجلی چھا سنا ملک الملوک
سوی منزہ گو کرکھسی کریاوسی	دو بیہ اسمانک ملایک گراسی
گودہ کِن ہندخوتہ تم نزدیک جای	رٹہ نے برخاک ازامرِ خدای
زین نیھے پاٹھن زہہر ہر آسمان	بُن وست ساری ملایک بیگیان
اک اکس خوتہ پدر ٹن نیچ جای نیر	تمہ پتہ عرشکن انوار فیر
عضمت چھک تر رٹن یم نکھ جای	کرہن استادہ چھی ساری بپای

فصل در بیانِ فرودآمدنِ عرش مجید در میدانِ محشر و تجلی باریتعالی

ادہ اسرافیل پوگس فوکھ دیہ	ہر اکھاہ بیہوش کرک بورِت پیہ
غیر موسیٰ تم چھو وچھوت بارہا	از تجلی طورہ نتہ دیدار ہا
پس تجلی بخشنہ یہ ہر عرشس	گنج عرش آتن زمین فرشیس
اٹھ زِن تم حاملِ عرش آسہ نے	صخرۂ اللہس تشن عرشس نیے
زیر سایہ جای دِن فرقن تشتن	در حدیث آمت چھ سمن تھاو کن
شاہ عادل نہ جوان در بندگی	بیہ یس جس مسجدی کن لار چھی
کرہ یس کرہ تر درہ ازبیم خدا	یا زہ یارہ آمن براہِ حق فدا

کاسرن زہ باطنس شب پردہ اسو
سکیہ سنین فخر وشن کھرہ ساھسو
ادہ مئ ضفن و چھینت تمکن و چھیب
تتہ کاسرِ تہ حال از اسن صورن
تتہ دوور رخ و چھین عرشکن بجہ

تن تجلی باد دیشرلی ابرجیم مصطفیٰ
سگودہ پیپ ودِن بوشن آسی رانی احمدؐ
ادہ پاتنیب یب تن وناوتاپیب ادونہ نور
سہ زہ ورو بیتن ہیرتن ہب یشن نور حضور
بکاہ روپاکن بوزن حق برجھ خداوندہ
حق تعالیٰ اکودہ ازعبادت ہاوزہ حضور
میان ناوہ ہوہ ازآمن ہیرما ہیر ر جھیو
ہاہ ومراض بیا بیا

کمہ زینی اک زونہ ناری انہون
رفتی ہیر چھنہ ہمزہ راہ ہمز سہیون
پانہ لو انہون اما [illegible] غنبی وزنی [illegible]
مبتلا گی تی نقص و علت چھین [illegible]
ہمزہ نقصان بدن انہون لدتہ بابہ [illegible]
کہ ہمزہ سنبی ہمکن غنبی بہون [illegible]
[illegible]

رات دوہ نیک پدا آسیو نان
منتظر روزِو تہ بوزِ یو میانِ کت
کامِہ تو ہمزہ آزمادَو تو ہہ مشز
یُس لبیو خوبی پزس شکراہ کرن
بیہ دِن حکماہ اَنیو جنت تہ نار
جنتس آرایش نعمت دِھن
باہزادان بیم حاضر نار تہ
زنجیر بر بہہ تہ رہہ پے در پے وھان
اک کس تیتہ وتھ زن اوشک قطار
پرہ دوزخ وارہ تسبیح خدا
لرزہ چانے آدمن قہرک اثر
سُستن پیغمبرن ہمزیم عمل
پرت اکھاہ احوال ڈیشت مندچھان
کلِہ آسی آس آسی دوزخس
سُستن ورن ہمزی دَنہ نارہ ہاو

پانہ بوبوزان تہ منشی لکھان
ازکہ دوہہ چھونہ ظلماہ توہہ پٹ
بیجی داتیو مزور باہ چھنہ ژنہ
بیہ کینہ لبہ گژھ لفنس ساہ لدن
دونہ وِن تھوبندہ دلیشن آسکار
آنہ نے بروٹھ مِس تکلیس پھین
کِھیون نہ چون در نارِ دوزخ جاتہ
ہم برابر با محلہائی کلان
نیرہ وِن آوازِ پندازِ کردگار
جن و انسان ونِیل گارن غذا
سر نالو ہن خلایق پن بیھر
آئہ کر مرتنہ آمز زرودل
ازکہ بابت کینہ نہ کرمت جان ِ جان
درحدیث آمت چھو آسن اچھ نہ لش
واتہ بدبوئی زرن تہ بادتھاو

[illegible]
[illegible]

تھاو یی بورت یہ آیی جنی
ہان دیہ نک دوزخی انہون اتی
نار بسی پر دھسے ژنہ ما چھوی عمرہ راہ
راحتاہ کرمت نہ چھوت لذتھاہ
دیہ در ہر درہ اسم سانہ بہ
وادو تہ بیمار راحت چھنہ دیہ
عملن ہمند مول درصورت ان
محشرس ہمز باگہ تہ سارو دی ون
ون نمازن بو دیت حاضر چھیا
روزہ حاضر بیت دیہی ناظر با
ون زکوٰۃ لوکہ دی حاضر زکوٰۃ
حج ہمزی دیہ چھوس بو حاضر کیاہ پہ بان
دیہ ازادی تہ جنگ کافران
پانہ دت ذکر مولیٰ غفران

کاتبین یے لکھن والی اتن
ہوزت وجھوٹ یہ اسکہ توؤن
دِن شہادت تھادہ کرکاؤ قبول
سکہ بس استس ابھردِن لگے طول
تاین ازکرتوت خود کرنے کُہ
ایچ تہ کن نہ زدم ییتن کھورتہ الہ
بلم گواہی دِن کرکی نهک لغناه
تخ کرم تہ توہسرہ تُوراحتاہ
نوزہ دپولنی نہ آسوی اختیار
چاین پاکرائی کہمت ہرکار
دِن کرکی گواہ دوتا ظلم چساو
اُس تہ آیت دربلا دِچ حال ساو
ساتِ کرزاہ قدر زایت نوکرہ
کرعرض بورت دلش سایش دزہ

بیُس یِیُ حاضر دیُ سان آن زمان اتِ تِی روزد تہ بوزو چھو بکار دیہ یارب چھوس بو حاضر راہ راست معنی واقرار کلمہ بینہ آو	حکم سپچونک نیکئی چھوہ جان جان بعد ازان اسلام آن روبکار دیہ نِس اَتا روزار چھوی بازخواست مطلب از اسلام بوزت یاد تھاو

فصل دربیانِ پریدن نامہ ہای اعمال

توہ پتہ حکم میبلہ عکن پرت اکس الھتس پینس کتاب مومن دِن روبرو دچھین الھتن شخص از یک نظر ساری کتاب پرہ دُچھنہ حکمت مومن نہ مرتباہ کافرِن توحید وشرک اول تِرہن دُن دنک الزام آن سی زمین آسمانچ کھندتہ سی بت تل گئے بیہ حضرت آدمش بیس بودنان	وَفہ نادن نامہ ہائی مردوزن ڈلہ کرراہ یلہ اسُند چھوس خطاب کھاورِن پٹ پیکنی دِن کافرن حق تعالی اکرہ جلدی درحساب کافرن ظاہر گڑھی حالِ تباہ کرنہ زاہ اسہ شرک انکارن اژن یت پیھن شرک آس آنان مشرکین بوی کران ادہ رات دوہہ یادی وتے حالِ اولادان ملک آسس وَنان

پترہ رشتوی اس [illegible] وزیت ازکہ [illegible]
دِن [illegible] هی [illegible] تشیع
[illegible] حرف [illegible] جہل [illegible]
[illegible] دان [illegible]
عذرکرنا [illegible] احکام [illegible]
[illegible] زران [illegible] سان

[illegible]

گذرِے نوشت نہٕ ہزاہ سال یِہ ۹۵۰
زنگہٕ زنگہٕ ییم کرٕ موکرہٕ کھچھو
نتہٕ نتہٕ بدتہٕ رو فیرت ونوم
دٕ یپس زالوٗت کرزاہ بوزنہٕ
حضرت نوحسؑ دِپی ربِ الجلیل
تم کرن عرضاہ الٰہی چھوم گواہ
عالمن صِدؔ یقی حاضر اٰس
بیہٕ شاہد آنہٕ نے ییم گے شہید
حضرت نوحؑ ین کیاہ کیاہ ونک
تم دِپن بے شک چھ اس شاہد گواہ
بیٹھکے اسہٕ سوزنوحؑ قومس گنوٗی
کم چھ تت پانژاہ وریہٕ تہٕ آدرٕ ت ۵۰
تمہٕ قومک کافِرے دِپہٕ نک تِلہٕ
ساتو کراحوال دیٹھو یا کلام
دِپہٕ حضرت بیانِ امتن پرٛ ونان

توہہٕ منزٕ یُ آسو فیل وفال یِہ
کرٕ مہٕ محنت اِیژکر کفرس کھٕرٕو
ییم کرن انکار بالکل قوم شوم
کا فِران پتٕ کُن کتھاہ کاتھ روزٕ نہٕ
پنہٕ یپس وٕ نہٕ لس تہٕ اَن شاہد دلیل
امتِ حضرت محمد مصطفےٰ
امتس منز آسہٕ ی پرٛ تی ون
دپہٕ نک ونتو خبر دیدہ بدید
وعظ و توحید و رسالت کیاہ ونک
بیہٕ آیہٕ چانہٕ سینن اے اللہ
وینہٕ ساسس وعظ تم لوکن دٕ لوٗی
ییٚپ تہٕ تمی بوی ظالم اندر آب قیٹھ
کِتہٕ اسیو آسِ یِس بومتِ بیلہٕ
کِتہٕ بوزو یژھ گواہی چھا تمام
تِمی ولوکی جبرئیلؑ اَسو ونان

٢٣

قبر یا ملک دوزخ وارث دیگ
کینہ پھس پٹ وانھن پٹ دوزخ
بن ودون نہ ٹھلی ات دوزخس
ین ملایک قبر کی بٹ کن ہنگ
موی سرتہ کھوور پٹ وارث دنگ
جمع سگے کافر وچھن نارج ودر
نارہ کی بیدائی نہ الستہ ہمر

اینپہ پا ھن کافرنہ سپین ھدونگ
بی ہنگ تہ مرغ دانی بھتا
نرہ دکینت سندہ بابت گروتا
نارہ دیہ پانی ملک ازیکتار
ملہ تو دانی چھن بکہ ایتہ نار
ہاونگ ایا تہ ایک سکہ پڑات
ترینشی اینک ننگ تنگ تریشاہ بدان

آدمسؑ ادہ بیبہ فرمانِ خدا	حصۂ دوزخ شروندشہ کر خدا
عرض کرہ آدمؑ گرذھن کیت دوزخس	حکم سینس سانسہ منزہ اک خلقس
۹۹۰	بیبہ بیاہ آدمسؑ منز بے شمار
رود نوشت تہ نمت ننو بہر نارہ	اسِہ لنش بورنت تہ منز دری نین
حکم سینی ادہ ہر عامل بین	آنہ نے صورت پرستن درگاہ
پن پین معبود گاری پرت اکھاہ	لوٹ کر مت بوبوانہرن پرذھن
سوی ارداج شیاطین تم گرذھن	دنہ لنتہ وقت بیداری قران
تندرہ منز اچھ ناتہ یم آسِک کران	نسبتھاہ زانت گرذھن آخر خجل
تمتسی کن بت پرست ازرای دلِ	یا ملک معبود آسِک تہ انبیاء
یم مسیحسؑ زن دپن آسی خدا	زٔھ خدا لبس شوبہ ون آسن مران
اولیاءن بوبہ سنتش ترٔھ کران	جزو خدا معبود پیغمبر رٔہنگ
آسہ نک بیزار تم یم رٔھنگ	بت لہند لاگت تہ شیطانن اٰنن
فی الحقیقت بیک شیطان دل نون	پرزہ نک ایا نی آسیو خدا
یم زٔہ آسن حاکم حکم قضا	دِل توے اقرار ناہس کن ننگ
اندری نسبت گواہی مادِ بیک	یا سزا تہ یا جزا یمہ نی ہیو
دپہ نک دن سینِ سینِ منی بیو	

کھیہ شیطان نارہ نونوشتہ آسِیس
بانسی کن پرپن آسیس
وچھ ناوارہ زانش سروار ان
سونہ لارن نہ بیرہ وربار ان
موسکلاوہ ازجیلہ سا لولاوہ نا

ودیبہ پیچھس ازنارہ بیشت کھاوہ نا
شِکنوی لار لاٹہ دشمن جزو ماہ نیز پر
ینہ الیس بوچھہ سوہ ہیر کِن کریگاہ نیزسیاری
پیس ناوہ بہیر کِن دی بشن نیمی لارہ در ما
ویں تر بھیر کِن حقیقت نیمی کر تبدلاست دان میرا
تھیاں جو بھیر دی رکھیں اصلاح میاں اپار بند
کینکھیہ متی ضلالت مینی نیب یادہ ازجہاون بہ

مثلاً اکھ مشرکن اکھ دہرین
بعضن اکھ اکھ یہودی کافرن
نصاریٰ ... فضی ویلہ ...
... کلام اللہ ... چھوی ...

بلہ رسوائی تہٕ نومیدی وچھن	پانہ وانی لعن و طعنس پن چھن
دپہ لوکہ آعنہ لاگن درگناہ	آعنہ زنانڈرہٕ میانہ باپت لگہ نا
دونہ دِن پزِ پت خیال آسہِ محال	تتہ کرِبہٕ ییتہ قاضی ذوالجلال
درہنک قہرک ملایکن تنک	اعتقاد دِ نیتو کِن زنانڈ تک
لیس عمل چھ آسہِ لسن اِن تھوجرا	نیک نیکس تتہ بدس دِن بد سزا
گرمی آتش ستت درجہ کھست	دوزخس بہ نارہ خونہ خوش دت
وینیہ ساسس چھت بیوت زنگ تار	قہرہ ستین سرخ گو سالِ ہزار
ادہ سینوی تہٕ میسی ساسس سیاہ	از سو کرہنوی چھوی حد نیاہ بنِ گوا

فصل در صفتِ جہنم و عذابِ کفار نعوذ باللہ منہا

دپو حدیثو ستن پوہری چھی دوزخن	ہر اکس بہ بہ ۱۲ ۱۲ مکانہ چھی لکھن
گودہ نکو طبقہ برائے عاصیان	یم چھ باایمان گیمت از جہان
بیہ یم کافرن بایک ثواب	شرک ہت آسک سو کرمت وچھ حساب
مثلاً بارہی اکس پیغمبرس	باحمایت کھرہ سانی کرکھ لسن
کافرن کیت تہٕ چھی ساری طبق	تولنہ مطلب پزتہ دِن بارہی سبق

درمیان قعرِ دوزخ دِن بوٗت
تمہٕ طبق ادہٕ لسن چھ پینزل پیو کرت
ستھنن درہن سوداٗی بیہ زہر
ہنگاٹ ماران نہ لارت بن تر
چھی ذکس تل کہا فسمن درنارہ دو
بیالکو ماوٗت تت
ناد تکوی حضرتن پاسے دوی صعود
طینت الجبال چھوی چایاہ سنوی
غم تہٕ غصہ داو ساری برن
چایاہ تنہٕ دین بیت الحزن

بیاک نالاباہ دِپن چھِی تت جہیم
اَب نمکوی ہیہ پیش ہیٹمس وڈھس
داتہ ون تلمس وڈھس بلہ نور صاف
وُڈھ تہ زیونہ آس ساری زالہٕ تہ
ہٹونہ زالس تہ بنس چرٕ آس تنگ
بیاک نالاباہ چھوتت عشاق ون
بیاک ناگاہ آسہ عنسلین ماوتت
نمہ نی چاون تیج آلود گی
نم مکانہ کافرن کیت زر عذاب
ہنہ ہنہ مومو حسرت وُچھے
ژاپہ نک کنڈ زانہ نک ژم زٹہ نک
ن عذاب آسن امی پاٹھن سٹاہ
پانہ وانی بیای دشمن خوش گرٹھن
دوبہ ناجہ گر شوٹک ژم کوہ وند
قدرہ موجب ان ہین نان تہ جای

گرمہ کوتاہ چھوی ونے بوبرتہ بیم
وڈھو ہونستہ لستہ اچھ گژھ عیب تس
واتہ وڈھ ہنز دِت نابناف
فٹ لتس روہ مابش بیس ہٹہ والہٕ تہ
آب وچھِسہ نارہیو چھوی خیر منگ
کافِرن ہندیل رت تت چھِی سمن
سرکشافت کافِرن ہنز سیمہ اَت
تیمہ کروچھ تتہ کاٹھ آسود گی
زیٹھ تہ کھِل بیم تنہائی خراب
فٹ درزہ تہ مارو کرتہ دم لس بچھے
اَت نوِس مارِس مچھِی ژٕ رٹہ نک
داو تہ غم ناامیدی حسرتاہ
اندرمن نمتہ جسمہ موجب برگ اژن
منزلن ترن پٹ ہن جای اندہ وند
سَن وُدزِت گژھ تازہ ازامرِ خدای

چھوٹ ڈیتھ ہن ازبرای نان واب
تِھ کھوٹ منگن ہیو کیاہ وونکہ درامت زنار
لوت تو تامت وچھو کن رنج و عذاب
از کھور الکہ تیز دوزخ و خار دار
سوزنہ بیس ازار و مکل اَمت چھو تہ
ترہ پیس اصل ناریس درامت چھو تہ
پٹھ سیتن پٹھ کھن تت ہو ڈنگ
ترہ شک دنک اب تیم گلہ زنگ
چھوٹ نہ محنت وچھن از حسرہ کران
ووتس ادہ بر ترین کافران
گژھ تہ بیر مارن پیر زشم ہت
تران اصلا کرگژھن ہزگژ شفا
عاشق ست بن ہن پکہ ہنہ
یت تی نونو عذاباہ زہ بیم تہ

وڈھ رٹ درت واریاہ پہن ورکس مت تن
پن از کنوی وز ہن ہنزاوہ سینہ بن
زن رٹنہ ہت ہن ہش چانی ساک
ربہ ورکس گژھت پن کت زر عذاب
اندر من بتنہ گژھن بلہ سفید راب
اید سیتن ہمز رن دز رادہ ماپہ

مالک سیت ون کرن از چھی پیچھ
ہاں پٹ ہن پٹھ مونکل اینو جواب
کھونہ اوینہ نانہ ژھے مبارک اضطراب
رب مرون تہ کیاہ ایکون تعبیر عذاب
چھونہ نیتہ مرسلین تہ وز کت نارہ
وہ سِسم سیتن چھیو نہ ردہ وو
پیٹ پت توجہ کرن ورن نیس سوال
وینیدہ سب ازراحت ہنہ پان اسے دو ایم ایسال

یدُ مرو موکلو غدا بونِشہ واے
ژھوپہ دن اصلاہ سینن کت نراہ
اوہ فیرن تہ دین ساری پیو
چھو کشایش صبر سی انجام کار
دن کران یم وینیہ سسن درد زی
بیلہ کرلگ کینہ تہ کر مبلک جواب
برانت سورک تہ دین اوہ پانہ وانِ
کونہ زنگہ موکلن اصلا چھونہ
اکہ جایہ آی دنِ کتو سنہ گرھن
کلہ کنِ استادہ تہ کھور ہیور کنُ
ہون زن کینہ کینہ گگر کینہ واندرے
پچھ کرک کا ماہ کینک صورت بدل
لیس تکبر بولایک زانہ لسن
از ذلالت ہا گرھن تم بایمال

ماسہ وینیہ پتہ فرماوک خداے
چھونہ نیرُن زاہ تہ دورن چھوو دیاہ
صبرہ سیتن نیرہ مطلب ژہ ڈیہو
صبر کر کراس گرھو نار سنگار
ذاتِ پاکس یاد کر عاجزی
چھوک نبان انہ کوی غدا لیس شہ عذاب
عاجزی تہ زِد برابر گیہ سانِ
جز جہنم ین گرھن پیدا چھونہ
بت نارس کن زمحشرت ارتُھ
در جہنم بت بدل سلدن سیوُن
سرف کینہ تیہ آسن ہا پت کاندرے
یم عمل بد کرمتس آئی ودل
ریبہ قد کرھن بحشر آنہ لسن
کافرن ماروز محشرئی چھول

فصل در احوالِ بعضی مسلمانان کہ بغیر حساب بہشت در داخل شوند

پیغمبر ظلم ادھن ہند از ادب
اشرف الناس ان جاعین جھوئی الہ
شاد یا ناشاد در نکر ...
بلہ غافل از عبادت اہی زاہ
بلہ زاہ جو شغل طاعت زاد نئے
نوہ پتہ زتر جاعت آنہ سکھائے
عشقن کیت زار بیت ماوت ہوی
بحجاب و بیک آنم الحسن
ادمن ہند زھتہ بدر طینی یہ دوامن

یم زناسن عشقن کن بے حجاب
سارہ دن بنش رن کرن زن انکلیب
بیم زالتھ نمازی ہوی وو
یا حضور و با ادب اہی بیحال
زنہ ابک نادوین سادات ناس
ادمن ہند زھتہ بدر طینی یہ دوامن

٢٧

دن مسلمان ڀين ٻنو ٻنو ڪيجه
يم منافق ٻوي مسلمان شريڪ
فرقه فرقه سارني ٻنو ٻنو ڪڏان
اک جماعت آسه نے اهل نماز
اک جماعت صاحب احسان تمن
اک جماعت اهل العفاف بے غلام
اک جماعت مردم صدق و صفا
اک جماعت زاهدان پاڪدين
اک جماعت عام ڪالانعام زان
اک جماعت خونيان زشت ڪار
اک جماعت اپڙ يارن هنز ٻوي
اک جماعت يم چھ لوٹر نهف دوان
اک جماعت يم تلعت چھي عق ڪران
يمي سيتن بيکھار رشوه خوار
اک جماعت يم تيمن مال کھت

صالحن ساري ذلالت ازر جه
بل اپز دعوي کر ڪنه تمته نيڪ
ڪيوه کر ڪبفسه هنز روزن سيدان
اک جماعت روزه داراه بانيان
اک جماعت پاپه بڈ ذاکرين
اک جماعت چھے شهيدن هنز نمان
اک جماعت عالمان باوفا
اک جماعت خاکساران زمين
اک جماعت حاکمان ظالمان
اک جماعت زانيان روزگار
اک جماعت ژدرته اکھتي ڪنوي
اک جماعت ماجه ماليس بخه وان
اک جماعت يم سر ايک گل بران
وچھ شراب سيت آسن خوار زار
يمي هيو بکيس عم کته هن

زِدِه از سمانی تجلی خفد ... تنه نت موکن
چھپنہ زرہ ... پیرزہ ناون بوون بہ ... چھ
تہ بہ منافق ... سیجدہ وِین ... نا ... غش ایکہ ... بنیوا
بہ ... سجدہ وِین ... تہ ... ہمسرادہ ... شرزہ پرن ... ور ہوا
... سوی ... نجلی ... اسیون
پیغمبر وِبان خدا جنت اسیون
... خلق ... پیغمبر
روز ورمی خلق ... جنت و محشر
دو رمیان جنت و دوزخ ... بیو
... اگر ... دوزخ ... انساہ
سفیمبر ... نگارت ونہاہ
پیغمبر ... بن ... نگارت
... الیت ... یتہ

ژوُرہ پاٹھن یم چھ جاسوسی کران
فاسِقن کنیشن رٹن ھکنگن تلی
اَمِہ وقتہ حق تعالیٰ اَتھ گرِھ
یمہ فرنک یمہ دینک آسہ نے
تمی فرمادہ حضرت ذاتِ پاک
یم دِین یم گے پنن معبود ہت
اَمِہ ہرگاہ نیہ دِین معبود سانو
اورہ فرمادِک یوسی معبود چھوس
پرزہ ناون کرِتھ نت صورتش
دِپہ لش اَمِہ از خدا منگو پناہ
سپہ نک زبارگاہ حق خطاب
دِپہ لش اَمِہ کیاہ معبود آسو
دِپہ نک پس وچھ لش کیاہ گے نشان
یم دِین سارِی چھہ وِبہ سارِی شنا
گو تجلی نام مستور اَزنظر

شیشہ گالت آسہ نک زی کن پران
موکلی نیو تاین محشر بالکلی
یم مسلمان اَنہ آسن پیٹ پرزہ
تیتلا محشر زمینک آسہ سلے
لوک گے نہ کیادہ یتہ چھوہ شرمناک
اَمِس ہمتن ذالونہ ھشرِی کیاہ چھوت
کوُنہ جایہ تہ کوُنہ لارہ و حکم بالو
تھرالو می کت بوئی موجود چھوس
یا تجلی گتہ رانِہ پورتس
چھو نہ تِھو معبود سانو آن وَت چھہ کیاہ
چھوہ زاہ و چھیوت سو نہ و نتھو جواب
تِھو منزہ کیتھو چھیوت منظور آسو
تمہ سیتی پرزہ نیون اَز یلے نشان
کیاہ سناہ اَسہ وِبہ زیون ہولی چھو نا
پیرزہ نوح تامت تجلی دِگر

اَہل ایمان زہ زہ منشغلہ
بو نتھو کن اکی اکی دِچھن بادلولہ
تو نتہ کم قدرن پی اکی دِ دِیرہ نہ
کمتن کمتر نِی تا یتر نہ
نافقن لورہ ... دس ... ھکرہ ... کن تھاہ
پیچھ اغاہ ہن ... لارن جنتن
... پن سیتی جوتن دیرہ دال
... کن اکی اکی دِچھن کن بال بال
پھر ... پیتہ ... کن ... لس
... پی اکی دِن ... سنتس پتہ لیس لش
نافقن ... بوزنی گاھ ... تپرہ
گزہ خوابہ ... چھہ ... پی پایس پرہ
پس منافق اَسہ ... سا ... نہ
... گھ ... بوزتہ
... لورہ ... نہ

کمہ رنگہ ظاہر و باطن ادب
دارہ پالت نکھ والت پیش ریتہ
سارہ عمرہ نفل ون کیتا کرت
فرضہ بے راوی تمی دک ھن برت
سنتن نفلن دسی نکھ فرض اک
بانہ زانک بہ آنک کاتھ تہ شک
دولت نمازہ صورت آدم دستنی
اسہ سے دراز کرمزن ازما و سنی
اسہ سے اورادتہ اذکارہ سان
خاصہ اسہ بس کھت دموت جان جان
یوسنہ ناقص اسہ تہ نقصان لتش
رنگہ رنگہ اسہ گومت صورت کسی
روزہ وچھ نک ون پان دستورتہ
چھوسنہ صورت چھکی تہ پورس چھو رنہ

برکتہِ نار واتن بیقرار	کینہ چھ بعزت تہ کنیژن لارہ نار

فصل در بیان پُلِ صراط

کدلاہ اک دوزخس پٹھ پٹھ چھن	تیز کر تل موی زایل ننت وچھن
نیرہ گی وارہ تہ زن گٹہ راتہ	ونِ امی پٹھ کنِ پکن کیاہ بات تہ
حکم سپہ نک جنتس امہِ پٹھ تریو	او جنت نیر تہ ہمت کریو
پندہ ہن ساس چھ درہن ہزہ وت	خیر وعمل کرہ تھ ساتھاہ چھنہ وت
تھز کھسن اک بیٹہ کدیچ پارتہ ساس	بانز بیدتہ بار دسنک ہوشہ او
رِی چھو دتہ بعضی روایاتن آمتو چھی	ذاتِ پاکن لیکھ در محشر ہتو چھی
تمہ موجب کدلہ پٹھ سارِی ترن	کینہ قدم تھاوتہ پن کرتھی ترن
وچھنہ سی کینژ روایت کیژ کرِ	کدلسی پٹھ بجہ آسن ستت وذرِ
تھجہ آسن انتہ رستہ تن مسمن	پینہ بروتھ لوک رمتن ما تمن
آسہ نت مید البسی اندر تر کرو	جایہ جایہ آسہ پرژہ گاراہ تکرہ
جای اول از نمازہ آسن پرژھن	بیہ یم آسن عبادات بدن
مثل روزہ مثل اذکار و دعا	کم نمازہ رادہ کم کرکھتم ادا

پر سمجھن سیدان دیگر از زکوٰۃ
در عبادت ہای مالی سکھ وات
سائری سلامتی تہ یکارن لی کرن
نیک و بد اک ورہ تہ پکس ن رادہ رن
مالی و جانی چھو ون حج و جہاد
اسہ دو سیدان دیگہ تھاو یاد
بیاک صحرا اندر سی بہ شمار
پیژہ سکاسہ از حسب و حسیب و بارہ بار
اسہ دور صحرا ہی و الحسیب نادر و ست
صاحب نقصا نی نیتہ اسعد ستن ست
یا پھیون ماپژہ فتوی باپتہ اسعد یا یمہ ست
بین مرنن سیدن مرکزنہ یا کھت
اسہ دوان پتہ پسن پتنن سیدان دیگہ
فال دیل اخلاص ایک ترسب

ژن بر ابر آن بر ابر وار باہ
وچھنہ تی کاہ کرک سی بے ریا

حکایت بموجب حدیث

بیہ ازان بارہی جو داہ دِنہِ
نپن کامن دوہنی ترن زبان تو نتھ
دیون گوڈہ سینر نیک دِیس لس بے
گو بر ابر ہم لبہ ہی دِل چھے
یپہ رہ ستن کو کہ تم وتشت اتہ
نمہ ستن غرض عرض کس کر نب
پپنہ کلمن ات دِیس کرس کمب
گو ازکی بابت اکی چھیپ نیکیاہ
دو بینی لون اکی چھیپ ساری گناہ

31

بیہ از حرص و علوم و ازنیات	ینتو رژ ہر عمل چھے با ثبات
از حقوقِ خلق صحرائی دِگر	آسہ پرکرسش مہ کراصلا بگر
پختہ گویامت بہر میدان حساب	در عمل تژ چھن وچھن اندر کتاب
از کفاراتِ عمل یا چہ دِنک	کینسہ احسان دوعا حاصل ھینک
ظالمن بند و از مکافاتِ درست	آسہ لس ثابت سینمو ت از نحسن
ہر کونگ ہر کینہ گو کاغذ تیار	دِ بہ نک ینتنک دِیو دِل کدلہ نار
دِنہٖ وارِن گو موافق با حساب	برونٹھ میلن یا گنہ تہ یا ثواب
ظالمن دِنہِ حقِ مظلومان ہینے	نیکیہ آمسنز لس لبوزت وچھے
ھنگ لس رزنہ دِنہ کالہ نیکیاہ	دِن گنہ میسندلدل لتی پیٹ مو باہ
نم نوتن تہ ہم گژھن تز رکھتو کھ یاد	موکہ لن یم ہم وچھن تژ کال نار
حق تعالیٰ رچھو نظر و وچھک	دلچن کامن تہ ایالس رچھک
بدنی کامن بنک تبدیل ولغق	گوڈہ نفلن پتہ فرضن کرنہ عفق
وچھن بنی ظالم ہمس کن وتو بیس	امیہ رسنن چھوسنہ کنشراہ کیاہ دِیس
کینہہ کرن ہمت تہ آسن بڈ کمل	دِن عمل محتاجنی ستی بے بدل
نیکیہ بر فضلِ خدا انھادت دِنک	تہ فضلک چھتہ دِن تژ تژ دِنک

اد کیس دِ پننہ زہ گژھ ان اکی ثواب
جنتی لیسنک تہ موکلک از عذاب
بیرہ تہ دِن فیرہ بر چھالو نفقہ
یار سی حقدار سی دِ بہ دستگیر
برات ہت آسی تہ اکی نیکی دِ تم
منتھاہ طاوت غلامس بول بتم
کوتاہ دِ لبہ کوتاہ بیس تہ نعمت
بانہہ دِیتس تہ دِ بیس دِن کیاہ کھاہ
پچھ زہ پنن فقط اکی می چھم اکی
غیر نفس حق تعالیٰ کیتو
گژھ تو کمل ژی ست یا نو بر نفس حق
بخشوے ژی دِن غسہ فرشنے ورق
بخشش چھل صدا کنک ذاتِ پاک
دو ہو وی آژن بخشش بک تہ کاک

درجن گرٹھ نے برابر دونہ وَے	موکہ لن یچھ برادر دونہ وے

در ذکرِ اعمالِ صالحہ کہ میزان گران آید

عملن طومار کرِت تو لنے	دُن ہِن چیزن کران کیا تی وَنے
یمہ سیتن نیرِ در دربار گو	بعینۂ قربان یا تمکورت یا پیو
نتہ چھو آبِ طہارت تھاو یاد	بیہ بُول تہ لدِ گوٗرن ہنز در جہان
نتہ چھے نیکی تی یم نِک مَرن	ہہندس مرنس پتہ صبراہ کران
لدنے سارن ہین منز ترکری	وچھینہ دِن نیکی امِس کیٛراہ زری
بڈ نتہ چھچ تہ حمدہ داس آسہ زان	کھس تہ گبو طومار تت کرِنس مکان
نتہ ایژاہ جا ی اندر دل لبن	پدتھر تہ پتھ تھ آسہ عملن ترتہ گبن

فصل در بیانِ میزان

در حدیث آمت چھو اکس زن از خودی	آسہ کرمت اکہ کم اکھ بدی
چھین یمی طومار اکھ تم ڈیٹھ تہ	چھین زِ مشرق تا مغرب زیٹھ تہ
موکہ لن پاپاہ وچھت لتش روز تہ	نیکین پینہ تن حساباہ بوزنہ

بوھ بوھ پیہ یاداہ از ازلہ
اسہ ورشتو ابر بنتش چھس نیکیاہ
کدہ نس تہ وچھ نس پنج اک برات
تاپن عاجز عرض تھاوی پیش ذات
یا الٰہی آکھ کن ہت ایکہ ہ
بارہ کا عنبر پیت کن گویہ ذم
ییٹھ تولنہ بیت اختوی ستہ چھ
سوزنو وِن تتو ییٹھ بہ جای چھ
دیہ نک سرکارہ تولیو وارہ پاٹ
لیہ یاگویہ تزکر گو کیارہ کاٹ
تولنس تہ گب گرھت ابہ بہ زمین
درہیوا طومار دو فرتس فضل بین
تت وس منز لا الٰہ جنت گرھ
وچھتہ کوتاہ طول دتی ہے اتھ رزہ

۳۴۲

ایسہ کمک گو بہ بنی چھیقمر خطر
پنج کرینس عمرہ ہنہ ساری اتھ
دن میزان عاملن چھوی اختلاف
چھا اکی کنہ یا ستھاہ و تتو پیٹھ صاف
یا پتھ یا تھن کیل یا چھی ستھاہ
وتہ دن تھیچ اکس
المیزان یہ دِن چھی ستی لعد
کہ پچھ کن چھ اکس
فصل در بیان کافر تن ...
فاطمہ زہرا علیہا السلام ابن حضرت
ننصو وانن ز مشہور کیپھارہ ...

اچھ ڈیو خلقو چھ درامڑ فاطمہؓ
کدلہ ٹچھ ترنہ چھ آمڑ فاطمہؓ

اک جماعت ترہ زن گیہ وُز ملاہ
تُنڈواواہ بیاک از فضل آلہ

بیاک زنُن محنت کرت لم لم یکان
وچھنہ ہُم کم گے نمن کیاہ گوو کان

نارہ اندرہ زیچھ ٹلرہ سر گڈان
کینہ کھن تہ کینہ نمن راپن بدن

کینہ سلامت روز نے ٹلرو نہ
بخش یا اللہ پناہا یم کرنہ

بوزسہ کیٹرن لمت نارس زھلن
ممتی منز آسہ کیاہ حسرت بنن

در بیانِ حاضر آمدنِ آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم بر پُلِ صراط

ونِ یوحق راورک ممتی انن
یہندی اتھ سیٹھ تم درنارین

اتھ رٹو کرلس درودہ ہوشہ روز
رژہ کامہ تہ یا نمازہ تہ روزہ یونہ

ٹھُر بن خیرات نارس ٹھور تہ
گورِ بنن قربان ٹِک نِن زورہ تہ

بیمہ سیٹھن کینہ آلو فورہ کر
دپہ پیغمبر بہ اُمت وارہ تر

رب سلیم گو سلامت تھاو تک
رچھ دینو نار منہ حصن ہاو تک

بلہ کدلس پٹ ٹھسن یم پرٹھ وال
ہُم منافق وندہ ڈلِ تہ گرِٹہ گال

کرک ونک یارہ وہنا اک روز تو
گناشہ تھندی اس تہ پکو بوز نو

بوزہ دیپہ بلکہ نمبر زھو فرن وستے
ہیرہ آسی کانس لوہ زیہ بوہ نٹے
سہ بہ سرکس ٹچھ سی دِسیاہ گنہ ونیشت بُھونہ فرن
ہہ چھیو وَلون زار سرکس آرکنتہ برن
اسہ ناوہ بیہ سیٹھ سبل آن تراو ونت ممتی
نورہ ڈیو ٹینک آن آسیو زہ یتہ بر
باگنا نورہ ٹینک اسن یو بیچھان
اسہ سرتیبو سیو ایارہ ونیشت تُرش کران
کافرن سن وارہ اس کیاہ لگہ
ازن سُھو یارن بلو اس کیاہ لگہ
ناین ترارین ارہ رہ مصیح
ضعن کرین ٹچھ پائٹ والکل ترین سرس
شعو شُھو ونُھون عذاباہ پریشان

ہم مسلمان دِتہ بوی لم لم یکان
ہم وین یم دز ملاہ زن سکے گھکان
بورٹِسٹ بو اسہ کدلاہ دوزخس
تیر زاول دتہ واژن جنتس
ایس آی دِتہ ایتہ اسہ گونہ دیت
بیدہ ہین سا سن دیپا کھی اسہ زیت
یم سلامت دِن ترن میلن ہمن
ہم ممش داو تہ بچھ بکھن
ہم نہ الو واتِن ایارہ براوہ نک
ہم تہ واتِن سیٹھ سیی لارہ نک
گرادہ بلہ اسک بر نارورہ کر
بار من بخشی آنحضرت باہم کر

فصل در دخولِ جنت و خلاصی

در یافتن گنہگاران شفاعت آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

از جہنم عاصین آتن کرٹ
مادہ نکیم تم ملایک ڈنگہ رت
انتہیم کدہ موکہ لن تم اہل بیت
ماھلتی سارن خوتہ پہ جہم اہلبیت
پہ شفاعت وا اتہ انجام خدا
برد بیتے پیو چھنہ انعام از خدا
دشکہ فل لیس آسہ ایمان سونہ دداد
امتی حضرت تمیم جہنہ سیداد

بخشو تن سا کسن پھن ہندون تن
پھو مرتبہ ایمانن عالمن
حافظن بخشن دہن پٹ اعتبار
گستنتی پڑ دن شہیدان والدار
دارہ و چھنو تیم پھر کنانہ بنک بخت
مادہ نک تہ کدہ نک از نار بخت

حضرتِ پیغمبرؐ برحق ترِی
جنتس ترانکِ ہمن نانکِ پینِ
خلقہ سیتین شہہ لاوِک دسہ تام
مختصر دن ایت آسن جنتی
لوزہ حضرتؐ ساسہ بدو دربار پے
رحمۃ للعالمین غمگین گڑھن
یاالٰہی بیاین امت کر خلاص
بیتہ آنوک سجدہ در محشر بجا
از تہے پاھٹن کرن ژرد زارہ پاپ
دشکہ فل لیس آسہ ایمانک اکھہ
ات حمایت چھے توے کبری دیان
ادہ زانن وارہ ساری انبیاؑ
پن دشتن ہت رسولؐ باصفا
برکنارِ نار فریادِک رسولؐ
ماھٹیم نارس لگیوتم یادو توم

دستِ پاکو جنتک بر موترِی
پرنا کس پرژھتم ہنس گوشت دن
گوشتکن منزبہ نادِک باسلام
آسہ ژورم حصہ اسند امتی
از گنہگارانِ امت خوار گے
التجاہن دِن کرن تتِ پیتِ ژھن
ہنہ گو سے منہ چھینا عام و خاص
باادب سُت رِت عجب حمد و ثنا
حکم سپنک موکہ لاوک اہلِ نار
سوتہِ کھاژون کنھ لگو نارس اکھہ
تیھو شفاعت کُس کری تیھو کُس چھو جان
موکہ لاوِت امتن بے انتہا
سیت ہت امتِ محمدؐ مصطفیٰؐ
دوستو بایت گمت ماچھیو طول
گمن ملایک کدہ نک توہ یادِ توم

امه بر ونڌ لوي تزيم حصه امتي — وِن چھ اَڈِ اَڈ لوک اسِند جنتي
امر پنه بيه گره نے پر زته گار — در جهنم بيه ماگيه کينسه تاره
بيه بوزن آنِ فاسق چھ بند — تي کرن بُي آدِ بوزنت انده ونده
حکم سپه نک سوته کڏنون اے حبيب — ذرته ايمان ييس آسي نصيب
نته ليس ايمان آسي امه کم — سوته کڏنون از جهنم چھو سنه غم
پس پتهے پاڻ بهنديم آسه نے — ناره نش کڈهن ستهاه گرگس رنے
امه وِزه گرته وَنِ اُمت دوگن — اک حصاه ساري بين سينن لگن
اده موکه لن اہلِ توحيد ازسفر — اک جماتهاه کمه خونته کم مگر
يمسه آسن کينسه سيت ازپيران — يمسه ذانن کينسه از پيغمبران
پرانه چهک انکار کرمُت کينسه ته — کينسه بيغايا ه نه ونوت ونيسه ته
عرض تهندوي سانو حضرت تهاونے — بڈه سرکاره تن قسمه ماونے
چھي نيم از موکه لاوِن وَنِ تره تام — گو شفاعت چانو وَنِ تامت تمام
يم گرتهن بيجا اتي ذرما ونگ — اہل توحيدن کڈ وَاين يک بيک
گرته تامت دوزخن منز باگ نياي — مشرکن ته اہلِ توحيدن بياي
دپه نک مشرک لوتب آسيو دپان — کمن خدانه کُن خدائي بوشرپان

ذکر تحفه که بعد از تمامی مردمان
١٥ اہل بہشت شود

اندوه بزه رحمت مولائي ولگ
نفسي در رحمت وچه نشانه ون رنگ
موکه لاوک ناده طونکه عاره نش
يا الٰہي موکه لاونته ناره نش
بعد مدت عرض تھاون پيش لب
وُنہ دوزخي زورکی لقب

٣٥

پی کرن نه تتی کرن کیاه چهوی بکار
هشتره کره لس بی رحم کرد گار
فکره کر کریم بحث طرفره لس
به ساری ون نتانتره لس
نخه دارا هی ولس نا گفته گو
دم کره لس بیه ناچهوی ارزو
ن اکاهس زن اکسه چهوی در صباح
چهوک زه رب العالمین شوبانراج

دیپه لس کرمانت منت نا بحال
ون دیسے ده چند بے بشه وثنال
یاد لس اندر خطرزاه نه اکس دیو هنت
بیه چهوا ون نے اجنتی بهو چهوس بلال
کیاه لس بخشش ده بیم اکس کلان

۳۶

فصل در بیان گفتگو
نمودن جنتیان با دوزخیان

بهشتس نارنش مولهٔ لت ازه
برکنار نار اکس شخصس گڈن
کرک تولی باریب وچه نا بورکن
دیه یارب عرض می بورک هنگه
دیه لس بهو فرنظر کره ادرکن
گل دنیا سایه دار و خوش هوا
چهے زه رحمت هوت کلس پل ون مشتن
عهد هت نتو واستهے کرکیاه تلے
گرته نه اما عهد زی جهوک فوڑاں
ئی کران وانی برابر نا بدر
رونق جنت وجهت گرته بنقرار
اے خدار خصت دیم اندر ازه
ازه رخصت هت نه اما در خیال
عاجزی کره وزه کر بیته باالٓه
اوزه دیه لس جایه جهمنه کبنه کی

ساره نی پنه تعاوکن دینو بوزه
بهه نادت وچه راحت در بدن
عهد منگه لس بیه ناچهوی کبنه منگن
فره نا بهو بورکن کبنه کرمنگه
خبتس نکه وچه نا غاه نورکن
توله کرکیاه آدمی هشت اے خدا
بیه کبنه منگے نه ات رخصت دیم
هت کلس تل گرته نا دیه لس بلے
دیه لوکره عهد مارب الامان
ون هشتس کن بیین ناگه نظر
حده نیرت کره ذالتی زاره پار
لقف نلی اده منگه لسن نا لکل تزه
گرته لسن جنت جهولوکو نال بال
ون دیپا لکم جای جهمنه کره کیاه
دیه یارب زی کران جهوک گهنده می

جنتی بلیه پن پنن جاپاره یعنی
بیچکن هر صحبتن ناون ایسک گڈران
نیچکن قولی پاد بیم ایسک لیاه نبوک
تم زنیک پچمن ایسک لسکیاه نادپیچیپ
دیکن حرفن ... سارودی نبک
سرباه ... حنف ... دوڑ ... ون ... چپ

نعتنک اسباب یم پرتوین بتن
ین مقامس ووچھنہ زُو لوین بتن
یم کرِک سرکاره بیکارن عطا
جنتیٖن روزه یم کرِ راحتن
آسہ چھُ درجاه عمل پیٚٹھ یکنہ زبر
جنتیٖن ہیٚند سوالن سکام کہ
ووچھنہ قدرت آسہ یون تہ پیٚو وانن
وُچھ شفاعت یم پیٚطلب وانن کانن
اہلِ جنت بافراغ دل بعیش
عشرتس مشغول آسن ہت تہ بولیش
بیٚت پانس پیٚرتھ اکھاہ یمیوون عیال
لایق نعمت ہتن ازدوالجلال
خضر ثن آسی بجنت دستگاہ
کنیہ وادی بد ہُو بُر جایگاہ

صاحاه اکا کی زوناه ازاہلِ نار	پرزه ناوس حال وشیٖن حوار وزار
نوزه ہنگس ترشیٖہ داماه بنیہ نا	ژوچھ ٹکراه کینہ طعاماه بنیہ نا
یوژه فرماوِس ژه چھے نعمتھ حرام	کتھ سناوِن آب کتھ وین طعام
دیہ نک پزیارِ لس وعده کراو	واره ونتو کمہ رنگہ پُز سوو راو
آسہ تم پز ورای یم وعده کران	یرِتھ سیٚتن یرتھ سیٚتن فوران
وِنِ پشیمانی تلوٚ انزرِ شخند	نام کره نک اہلِ جنت دار بند
ین بہشتی ہن رزن جاین قرار	پن ژلس اہل و عیال د دو ستدار
تکن باون زه کینہ چھوٚنہ راحاه	پیٚنن رتوی زه وچھ ہوک ساعاه
دیہ نک نمہ پرت اکس پیٚنی عمل	جنتنک درجات چھو کاہل بدل
تمہ دین لوه عرض کرلو یا خدا	اے خدا تیٚز باژ گے جنتن جُدا
چھی دیاپا اُمن آمِن در دنیا کران	کسب یا نوکرِ بڈان ہیٚند بیگمان
بوی عیالن آسھے زینت رچھان	آسہ اچھ روشن گرجهان آسک وچھان
زه ہوس بد مُندری آسو غلام	آسیہ سانن ٹاٹھنی نعمت حرام
وُنِ چھ امید اے خدائی بے نیاز	واتہ ناوکنا ہتن آسہِ لشن نیاز
تمکن دِنِ حکم نمہ آنیوک ـ بو ژ	یلہ ناوو ٹاٹھ ٹاٹھن ون نہ دور

۳۷

یس نعمتن آسہ ژھ زُور قریب جندا
عنفرچھ کتی بہ سوی درجابہ جدا

فصل دربیان کشتن موت

یلہ ساری جنتن گے جنتی
اکھ منادی روزه اسناه جنتی
جنتین تہ دوزخین منز اکہ گریک
دیہہ بڈ ن بڈ پیٚنہ
جنتی رسٹے کنارہ جنتس
دوزخی رسٹے کنارہ دوزخس
یم کھوژن اتی روزن ییاک
ہم وُژن گو یاده بخشنت ذات پاک
یلہ ساری لگ چھکن پیٚٹ اوچھ سی
ملکاه اکھ گرشتھ تس اونس آسی

هنڌ سگهه ته ڏيه نک ڇهوه پر زبان
تم ڏين زهه مٿ ڇهوا سند ٻچه ته جاءِ

اده کرلس ذبح سارين ڍليته ون
ڏيه نک ٻيں گوڏه ما ڇهو زاه مرن

حضرت يحيىٰ کريں کهش ڏن خبر
جنتين ڇهونه زاه نيرن نبر

دوزخين ٻيں امي پاڪش ڏين
ڇهونه زاه نيران نبر بوزه وسخن

دوٺه ون فرقن ڇهو کروں زاه مرن
تا ابد ڇهوه دون گرن منزدن برن

دوزخي غم کهن ڇٺاه کياه سن کرن
موت مارک نته از غم ما مرن

ملکن دن حکم ولي دروازه بند
دوزخن کرتو برابر انده وند

نارکي شہنشير ون ته هفتو بران
پوڇهنه ون زاه تيرنج براتهاه برن

فصل در صفت جنّت و نعمتهای بهشت

جنتک کن قدرت پروردگار
سونه سيرو روپه سيرو گو بتيار

زن بدل ڇهوس منتک بلوت زعفران
ٻيں زيا قوت و زمرّد صفه زان

کينه بلورک شفه آسن زر سفيد
سرخ کينه ته سبز کينه بوز بيد

کم چمن آسن بجنّت صاف پاک
سنگر زدکينه گوهر تاباناک

کينه زمرّد کينه مرواريد خاص
کينه ڇه لعل از هر سه صورت ڳئي خلاص

ٻيو ڇهوس پٺ ڇوره زنگ کله اک اپنچه وقت
ٻيا ک دودمج مزه ٻچو تو ته بهشت
اک شراب ڇهو زنگ خوش فرحت ڏلان
بيه خوشبوئه بريوياه تنج
ٻيا ک ما ڇڇ صاف کو تلهن تنج
ڇهي بيور دروبوا تري تا گراد
ڇهوي ترن کا فور اکي کهاه ياد

دوه ڏسي صاف و موزون کي مين
پيي ڪکيو تن کله ڇهک ڇ مين
ابت درد پنچ لذت بخه خوش گوار
انگورنگا مزه ميون سا شمار
سانخزان نه خار برگن زاد ٻن
ڇونه رو پک تو بنهي ته رکن کجن

بيا کي ناگاه نا ڇهوي تن زنجبيل
عالم و لوٺت دين ڇهي سلسبيل
گهر ڇهوي نارن چاي و ميوه زريف
ڇهوي تن ٽنبر از عنايت لطيف
ڇهوي معلق در هوا جاري بکان
ڇهي بين زرن بنه منقسب بالکان

آتيه فالصه پٺ اصحاب زرس ضياه زيب
خاص خاص النخاص ا خص ڇهپيا نجب
لپک اصحاب اليمين سمر بهشتباه لبع
ڇهپڪ شي لشته امره منه سره بره جنيعه
شيد به بره مره سرسه بکه عطا
شعب خپيل بلا ناون زن سڪاب
بيا بيکن تنه زن بتون آب

تت جہانس کرہ روشن بے حساب
ہیچھ نہ در جنت اتھ شرافت بے حساب
نہ زہ چھوی لول و دلارو نہ چھوی کپ
نہ چھوی نہ چھکھ نہ چھس سُتھ ہوی گس
سنہ داہ سنہ زادہ سینس شوی کس
دارِ چھوی زادہ دوی پیر پیدا گژھان
درجوانی شوی اکھ صفہ کرت بیکرہ زان
سنہ آستن نہ ژھ نہ بالکن بایہ وان
وان اکہ شرافت وسد کیہ ژھنیر زہ بائبل
کینہ و نفض و صدا داصنع تیہ دوجہ کلال
بیہ خلوت کاصدا اصلاحہ دراس و دوجہ
میلہ خواب اصلاح دارکابن منز ازان
کونہ سالو دار کا بن منہ آبجنن
سمہ کھن نہ عیش پاپت آبجنن

ہنہ ہنہ بلہ نادِت چن تمی	ہتھہ لاون از بدن ہن ہن تمی
وقت دیدارِ خدا مبارک شراب	تت ظہور از حق تعالیٰ چھوی خطاب
چھوی زیونا گو خلق افضل سٹھاہ	تت صفت زانی خدا تہ ونہ کیاہ
مزہ امکوی پرزہ نادک کرزہ ناہ	ہنگہ نے چک اے ولیٔ دین پناہ
گل تتک ٹھد ولچن راین لبان	یام ام رغبت کروی تامت گبان
نکہ چھس واتان شاخ میوہ دار	ٹھد کھوٗن کینہہ چھو تنتہ کینہہ نیھو بکار
فُلیونشہ جامہ نیرن تہ کرت	راوہ اسندہ کیٹا ومن رنگہ دِت
تمہ زنگہ ییہ دل آسِک منگان	گل کرت نقشو برت بون گس رنگن
یس سٹھاہ باریک لایق پارچاہ	رُمہ زادل ماوٗ سندس چھوی اکھاہ
اطلس و محمود ہیو یس متو چھو تہ	ناو استبرق عجب پاٹک سوتہ
تت لباسس کیاہ لطافت ایر چھم	سنتو جامو اندر ییہ درینٹھ رُم
نہ چھ گرمی نہ چھ سردی نہ چھو تاف	نہ چھ گنہ زن چھو صبحک وقت صاف
تازہ تھوی بلکہ صد چندان زیاد	آفتابہ زونہ مہند نہ سو بامداد
گاش چھو روشن ولے از نورِ عرش	وِن صفاتن نہاد کن از نورِ عرش
بر زمین ییتہ زادِہ پرتو یک زلے	گہنتہ پوشاکوی گاشاہ آسنے

پیچھ تہ ییہ وان در دلن
تیز رفتار اہ چھس منزدن رتن
در یک لحظہ[۱۲]
کونہ اتھ تنتہ برلحت
بیر دہ حرکت مرکبن پیٹھ تہ ردان روان
سرنہ تھکی تہ نہ زکن فرسودگی
سنہ زاد نہ داد و سنہ آسودگی
گنتھ الہٰی نہ تھی زانہ کوفتہ داغ
سوی ملن ارزان تہ بعد فراغ
داو نیرت تنتو گژھ فرحت امان
فی گژھن کیت بیٹھ صحبت بازنان
پیوت رکھے تیوتاہ نزدیکتہ کافتہ یار
گودنہ دا کہ زہ نیرک متکدار
کھت ژلک نفس عرقتہ اردوعہ بیت
کونہ میدانن تہ نیرن خود بیت

دیو حدیث مشکوة ڈرن پٹ سمن
یم مسلمان پهاونی شسنگ چمن
دیده واداه پهاده جامن ته تنن
مشکوة والی گرهه دین مشکس دگن
ات مکانس منز تجلّی با خطاب
آسه خلقن قدرِ استعداد و تاب
هم ز انوار و ز برکاتِ حضور
موکه موکه نک عنایت پور پور

ات ودریث اسمن واتن نقیب
پوره کینژ ناو چهوس جنّة الکثیب
فذ بنی آدم چه تی چهک جای نور
هم تقرّب از ملایک در حضور
سوآمت دفتر اهل جنان
ناو علیین اما در قسم آن

برج و بنگاله زیک درداته پور	هم ز یاقوت و زمرّد و بلور
شیشه کروه تهد آمته تی پناه	زنگه زنگه از جواهر با سهاه
بی چهو شوبان تهو کهجر ته تهو کهزر	نته ناموزون آسی در نظر
لوک در هر گوشه تر آسن کرن	اک اکس دلیتن ته شادی کرن
اکسندی لوکرته چاکر ته خواص	اکسندی تیتهر چهه اما خاص خاص
یمه دفته خوش کرس نظاره کرک	کره آسایش ولے قدراه ترک

دربیان عدد جنّت و نامهای آن

ایتهه چهی جنّت ته ست لسنس گتے	اک چهه دیدارس کتن سارن رتے
تت سمن ساری یه زن چهکه بارگاه	جنتن هند ناو باد کس چهه کیاه
جنّة الماوای ودیم دار المقام	چهوی ترییم جنّت عجب دار السّلام
جنّة الخلد س بنه جنّة النعیم	جنّة الفردوس چهوی لطف عمیم
جنتو تهکن چهه بپرن ته سهاه	جنّة العدنک تجلّی نعمتهاه
چهوی تجلّی هر شبه نته داته سند	هر مقبولس کتن اته داته سند
ایتهمسن جنتس چهو ناوس اختلاف	ابن عباس رض چهو دمنوت صاف صاف

۴۰

ناو اسکوی آسه ژن در اعتقاد
منفعت صدق اسے براد رپهاو یاد
چهوی عدو در ژن جنت اسے سعید
موجب آیات قرآن مجید
چهوی علی الاطلاق چهوی
دیه چهدو درجاه وسیله آنسوی
ناو سکوی چهوی محمد مصطفیٰ
سوی مخصوص
چهس لوب تقرب ورارث خدا
جنتن فیض و نعمت لیس بیچ
سوی تن تنه سنگدی الظرف و دیه
کتن بانتن سنجیت ژی سکاظر اکهاه
چهه سیس تنه می چهوک بالواه
سکاه بالو ساری عرشس مجید
باغ آسے از آن آس وتنه بید دید

بہرِ دنیا بسواسی آرسی بہشتیم انتہا
اسہ موجب تاس بہ بس بہشتی شرہ از
حسنِ صورت خوش لون پوشش داران
بہت آگاہ بہ بہشتیم دیہوروی عو
دیکر جاری بہ یران ودل تیتے
بہ بہ تکلیف شہ جاری بری ودنس
مُبھ نعمت لذت بری ودنس
باطنی لذت تجلیات سپاری دارن
وچھ انوارِ تجلیات آسنتھ دارن
نخشنس بید و عدات پر اک کلاہ
لغے سُبحان الاہیس لذتہاہ
میوہ اَسس بکن دِیہ لذت بیان
ون تہ نیچے پاٹھن خلاقِ جہان
نزہ تنزہ

کینہ چھے بنتہ کینہ چھے پھٹکن باغ تگ	اک اکس منز باگ نورچ نار دگ
لیس چھو داگر دہر کالتھ تیوت کھل	در صفت ہر عاقلاہ گومت چھوکل
زانہ ون وسعت ہہند رب الجلیل	صاف بوزو یوتھنہ کرہ کالتھ قال و قیل
بنیمہ طبقک لوک وچھنے ہیرِ مِن	یتھ زن وچھنے زمینک تارکن
مشرق و مغرب کنارِ آسمان	یم چھے تاک دورِ روزت اس وچھان
چھوی بنیم ماوٰی تہ فردوسی بتھیم	عدن گو منز باگ تہ سارن تھدوی
دیو حدیث جنت الفردوس چھوی	سارنی منز باگ تہ سارن تھدوی
یس چھوادنی جنتی تس دِن تے	دہہ گن یم آرزو آسس تیتے
کینہہ روایت آیہ آسس مملکت	ملک یم دنیاس چھی باغات ہنت
گلہ کمیراہ خیل و خادم گورِ تہ جان	ہر ہمہ اسباب لذاتِ جہان
	آسہ شیتن ورہنی ہنزہ دَتہ دوَر
بیاک تحفہ جنتک میوہ کلان	بخشنس ایا تسٹھاہ زر منتکہ سان
تھاہ دِت ہیرس زنانہ نوجوان	ہگمتہ زر پوشاک زر خوشبو الوان
مالکس پننس تتھی سی ہمنشین	سی کرس خدمتگذاری بالیقین
قد و قامت در بہشت بیہ خوش مقام	بر قدِ آدم صفی اللہ تمام

۴۱

رنگہ رنگ نعمت و لذت و دنگ
نعمتِ دیدار پر نعمت دنگ

فصل بمذکرین نعمتہای بہشت و دیدار از خدا جل جلالہ

رن غلامان و کنیزان حضور
بیاک زفاہ چھوی اخص الخاص پور
بنی کری دیتی دو نوبت گوپہ تھر
در حدیث آمت نماز فجر و عصر
دو یہ کرہ کینہہ دو بس رانتی وچھان
آسہ سنے یوت جہ کینہہ دانتی وچھان
کینہہ دہر بکھار جار بس وچھن
زود رہ مینتہ لوک دیدار بس وچھن

چھینہ دیدارس ہمتن کرِتھ تارِ زاہ
شتمہ طبقہ پٹھ بہشتس اکھ یو پور
عرشہ تلِ کن چھینہ تت حور و قصور
کینہہ زمرد ارید و از یاقوت نیرِ
مرتبو موجب چھیہ دکھرت رت اکھا
یمنہ کرسی دار آمن تم یہن
شاد ماری کاھنہ فکراہ کاھنہ غم
ین پنن جاگاہ رٹت خوشوقت و شاد
گونہ گونہ مشک ہت داواہ سیک
چھوکنہ تھیو و چھموت یہ بیا ہیچگاہ
یم سمن تمنی تجلی تجنتہ ذات
پرت اکھاہ لبہ قرب تہنتھو تہنھو رازِ دل
بوزہ نوزہ دتہ بوزہ تہ سر بسر
دن خطابن بوزہ یانے تھرنہ کاھنہ
لکن دپنے گژھک دِلن دن شراب

یا الٰہ العالمین یم جان کیاہ
کھلُ چھو میدانہ سوائے عالی گوہر
رنگہ زنگہ تتہ کرسی ہای نُوہر
کینہہ زمرّد سنتہ رُپ کینہہ اے عزیز
میلہ لتش ییُس نیرہ لوتک پادشاہ
خاصہ مُشکہ عنبر جن و ڈرن
کینہہ نہ پرواہ مرتبن ماگرتھ کم
ہیہ ات اندر دژن بادِ مُراد
سر دآیہ تہ فرحت و راحت دیک
جنتس اندر تہ کرو چھموت یہ زاہ
تتھوزہ تھیوکونہ کینہہ ٹھوسینی نہ ذات
پانہ تھادی عرض بوزن ناز دِل
نیرہ کرزاہ کینہ کر آسی خبر
سِر تہ نن زانت واقف گُرنہ کاھنہ
ین طہو آمت خطاب اندر کتاب

تم وِچھ دینہ رحمت عجب کاراہ و چھن
لتھ ہیتھ تحفہ بار زاہ و چھن
ینہ زاہ چھوک و چھموت یالو زمت
تہ ساردی چھوک میار ودمت
ری منگن تی دن ملایک مولہ رتن
ماد رستوی میلہ کرتہ نارہ ہست
تہ صورژ چھے عجیب بے شمار
ازہ بنس تہ کھسیہ پس چھوس اختیار

نیتہ دان نظرس وپتین گراہ
زتہ سیمبرِ وپنیت سرہن حیران گراہ
حورہ یمن ہمن سرتہ حسن زرہ
پتہ وانن تہ یمن لول بہ
ار کیس سِتن یمو تہ جاس پتہ جمال
سبک نہ غم جاس پتہ کمال

بادو گن سینو و تو سبب
ونچھ عجائب تہ اکو ۔ بیک انہ سبب دیدار رب
نوہ و دینہ چھیو و چھیو و چھموت خدائی ذوالجلال
نوہ و دینہ چھیو اسیہ تہ بوزہ بوا نے جمال
مغفرت اللہ ادبہ خانہ نہ
دِن تھنبلی تہ بیرن گاشنا نہ یم
یمہ دون وپنین جمال بے مثال
تتہ دِن بوزن خطاب لا یزال

ونچھ نسب تہ نیتہ ۔ ۱۹۰ ۔ دیدار کرو ؟
ینہ یمن یہ بِچھ ۔ یہ دین دوبارہ زاہ ۔ ی اکھ پھو زرہ

خوش ته خرّم گرشہ نے بے انتہا	ئی لیکنا ئی زہ آسی مدّعا

بیانِ اقسام سرُود در جنّت

تہ بیہ رنگہ آسَہ در جنّت سُرود	منتن اندر چھپہ بڈ منّت سرودُ
اک چھو یامت اژہ در جنّت ہوا	نیرہ آوازاہ ز شاخ برگہا
بلکہ از طوبیٰ سروداہ نیرہ جان	یم پہ پوزن گرتھن از ہوش و جان
کانھ گراہ اک چھوبیہ در جنّت فراخ	بیت نہ از طوبیٰ چھوانت شاخ شاخ
میوہ اندرہ نیرہ گوناگون غذا	بیہ پوشاکھاہ معطّر باد ہا
بیہ آوازِ عجب تہ حورہ جان	حُسنِ بے ہمتامن مستورہ جان
چھوی سرود وڈ بین آواز حورُ	بیلہ تہ باہم گون آسیک سرور
ہُورِ وتن در حُسن و خوبی و ادا	پالِکن شکل و شمایل ہا جدا
مالکن ہندہن وتنِ اوصاف تہ	بیتھ نا بیتہ بہنر والین صاف تہ
چھوی تریم بلہ ڈلیتہ نے دیدار ذات	ہن وتن ساری مقرّبات صفات
آسِہ خوش آواز بیس بیس شوی گوی	یم اچھو و چھو آعہ سوی گوہ نازوی
از ملایک گوہ اِسرافیلؑ تہ	کرہ داودؑ از رسُل تعجیل تہ

٤٣

دربیانِ خدمت گارانِ بہشت

ترٕ یہ قسمہ دن چھ نوکر در بہشت
اک جماعت خاصہ نوکر تیمہ چھ پٹھ
مالکس نِشہ آنہ نے فیرِت جواب
نتہ تِن تہ تنہ نے پیغام ما
امہ سیتین گژھ محکم رالطہ
قسم دوم بوز غلمان صد ہزار
ہر طرف فیران زن چھے مختہ مال
چھی تِہ یم اولادِ جمع مشرکین
آنہِ منگت بہرِ خدمت مصطفٰے[ص]
عرض نٕہادن اے خداوندا لسبت
ادہ زِت کینہہ بالغ موٗد تہ
تیمہ شرٕ مرٕ مومنن ہند تا بلوٗغ
تیمہ پاٹھن بمنہ کرہ دن بندہ گی

کانہہ تہ کاماہ پانہ موکر در بہشت
پیش مولیٰ چانِ گژھنے عرض ہیت
چھے سرافرازی جواب با صواب
ازمقرب ہا و جمع انبیا[ع]
لغمزونِشہ چھونہ کینہہ کم رالطہ
و نیسہ اکسی پٹھ چھو حوران برقرار
اک ڈولم تہ بیہ چھپِ پرزہ لان لال
یم لوکٕٹ موٕمت چھ بر روی زمین
خاصۃً از بہرِ اُمّت مصطفٰے[ص]
چانہ کوٗزٕک گرٕکھ اقرار از نخست
بیخبر بر کفر زاہ کر روٗد تہ
چھی موکل از جرم و عصیان و دروٗغ
کیاہ گناہ چھوک یدٕ یمہ ند فرزندہ گی

تہ در دیا دیت دوزنہ غلام
لوٗ ٹاٹن بوٗنہ اندر دین حرام
دن تیمہ پاٹھن ونم از امتش
چھوٗ بنک در کار کار و خدمتش

دربیانِ اعراف و اعرافیان

کدٕ دٕرتھ کرٕ دٕیو بے شک گنہ
نک و بد اکھ برابر کتھو بوٗزر
چھکنہ نکی زٕ دنک جنت ثواب
چھکنہ بدیاہ زرزہ یکھن در عذاب
برکٕ زٕ زار چھی کینہہ کینہہ مکان
بہ ناوت بنز کرہ یکت نکان
پایمن تہ دالوٗ زاہ پیغمبر راہ
نک و بد تہ نزک کرمت چھوکنہ زاہ

چاپ یاران کیتھو شتعو راہ آنہ بین
سہمن چھن تہ شعو بیتمن زانہ بین
یکمی سہمن آخر شتہ
نتہ بانع سنیمت سنغصل سے
نتہ آسی بیاس تہ سبوی ترے
نتہ ہمت راہ جھک اصل و فرع
دلتہ باطل ودو اعراف باو
حق و باطل ودو کرنہ چھک شناو
ہیر چھ یاری کانتہ چھوپت اعراف باو
سکافرن ہند حال دِلِت چھوک ضطراب
پانتس سکن نظر دنتہ بنج امیدہ بےحساب
چھک تہ چھک ازہ یاس و نیسہ روزِ بہ
آسہ پانہ ہکال آیک بکمت دل دو بیم
بون ضنین سیت ایک اکہ زِت کلام
دور خی دلین بیرہ بنک بانیام

نیرو چند ی کا یہ بارہ وبرہ سان
اک جہا نکھاہ سراوہ یہ پروای پاپ
اک جماعت انہ عذر آسے وارث پاک
ات عذر لیش یاب آ ایا نشت خاک
چھو پدہ کافن پچھیکاہ سخت سخت
یدہ ہمن شتھ اپہ وہل بتن چھپانک سخت
دہ سیو دکھ آرام تہ سید و السلام
بار چھوک ... خلسی مانہ ہن
زینک سرسکارہ ... رانہ ہن

امہ پتہ محض تفضل کردگار
پیروی کرنے بار یاب بہشت
چھوی زہ در بعضی روایات آمتوی
یوسنہ بالغ گونہ از تقدیر موُد
چھوسنہ فہماہ حق و باطل زانہ ہے
آسو دورنہ و چھُنہ تم پیغمبراہ
نہ دچھون کالھ سراہ یا اُستاہ
یارہ گومُت اسہ لش پیغمبرس
ونک کم یہ چھو مذہب یہ چھو دین
بمہ نی سنبراوھن یکجا کرن
گرد بر گرد مکان یہہ ناونک
دپنک بندو دپیو سے چھوسن لوکس
خالق و مالک زہ چھوک پروردگار
امہ پتہ دپنک لوی چھوس خدا
امرہ موجب امر سی پٹ گے تیار

خنتھی پراوک نہ موکہ لاوک نہ نار
تونہ موکہ لی جان آسوک سرنوشت
از لب ارباب مذہب ورامتوی
یا شعور اہ چھوسنہ ہرگاہ زندہ روُد
باخبر لوزن نہ دینس مانہ ہے
معجزن ہنز ناہ نہ وارس خبراہ
ممتسی لیش بوزہ ہے دپنج کتھاہ
زیر کالاہ تہ توے شہرت نہ لس
کش ونک یچھ جان نت انہ ہن لقین
نارہ سیتن اک مکاناہ اک برن
بڈہ دربارہ تجلی ماوہ نک
دپہ لس ساری خدا چھوک بہ کس
سے السنچ شاہدی آیک بکار
ادہ ہُی لو دپو انتو بجا
حکم سپہ نک پان تراوِ سہ نار

مانہ ہن ہن پلہ ... دنیا پاک
امہ خونہ ... بیوں درو دنیا پاک
ماتنو تو یہ رانتو نوہ وارث آسیبہ
نیکو ... پاپی ... بروارث اسیبہ
نیک ... وارث و شہ ... وارث آسیبہ
نیب ... درو

۴۵

اشنا ون ہنز محنت ... آسیہ
و نکیس ماکو پیچرنج ... چھیو
یی یقیناہ بیاہ ... چھیو ... ظنی
غائبانہ ... آسیہو کر تہ ... یی
ابی پیغمبر یوصف خواب دوہ
جنس آدم تم بشرنہ توہ بشر
ماہیوون کرتن اللہ حکم میانو
مانہ بی ماہ غایب ... کنہ مانو
چھو ملائک کافر ... مردود لیی
یتن لیتن ... دوزخس
زانہ نک در نارہ سوزان چھوک نہ
یی ... کرلن ... جوا

از کلام اللہ ئی آمت چھوتہ
از لبِ حضرتٗ نبی ئی درامتٗ چھوتہ
حار پایان و حسابِ الہا
جانوران روزِ محشرٗ بنزری
در بیانِ جانوران و
بعد ازین واللہ اعلم دپتہ اس
شرٗ مترنم کرٗ چھ مناسب پاقاس
جایہ پرٗ ینی آسہ تک گومی درت
یتہ ازٗ نے چھنس مالک بنت

پرت اکس بہرِ عدالت بنزری
ظالمن ہن بہرِ مظلومان قصاص
ہت قصاصاہ گژھ نے از تم خلاص
مثلاً دادن چھ درشر کینہ تھل
یس درن تھل نہ ماکتٗ یا دو تھل

بیانِ احوالِ جنیان

گژھ زانن تیتھ دپو ہے آدمن
سورہٗ رحمان چھوی اندر کتاب
آدمن سینتن چھ جن ہرجا شریک
عالموہ نوا ختلافاہ در کتاب
کینہہ دپن چھی کافران تہندن خلود
صالحن زانن نہ اصلا جنتس
بوز سہ دِگن کیا سنا ونوبے بیو
بلکہ بڈ راحت ہمیشہ چھوی جن
سانسی بالیس چھو جنت بخشمت
بلکہ گرداگرد دیوار آسہ نے
جنتن منزٗ ین گژھون آسک ملانہ
صبحناہ تہ چن زنانن تم کران
چھے تریم کت بہ تہ و مترٗ عالمن

امروہیاہ تہ تیتھے دپو ہے جنن
طائفن دون در ثواب و در عذاب
محشرس کُن ہن تمن تہ تم نہ نیک
آسہ کیاہ احوالِ جن بعد از حساب
یعنے لیسُ در نار زالوک تت سوگود
خاک سینن چار پارن گو یہ لیس
صالحن آسک ثواب ہُی جان گو
زاہ تہ کریز جنتس مالک بنن
یعنے حضرتِ آدمٗ س بخشت گومت
زن رعیت ہای سرکار آسہ نے
نعمتن لیش منفعت آسن تلان
آسہ نے آما ارازلِ گریستہ زن
حق آدم ئی چھوتی آسی جنن

دِنا اکس دران ہنگ وت دان عیس
لوسہ چھس ام تہ وزلے بیٹر دِس
سینہہ با اد و جنت چھو کرنہ کا
ادہ وبنہ دان خاک جنت اسکا
کرہ نبک دان خاک جنت ادیبت
بہ ما چھ بہ از ابر خدا بہ
تتہ خاکی تپ کھدان پریت کھارینت
بہ ما جنتہ بر برسم اللہ
[illegible]

ذرانہ بک آخر لعینہ قشبب قشس
رود بادی پار تارات قشس
منتظر اور درو بحشر ور حساب
چہ چھپ نیز آرہ سامس دیبہ ورتکاب
اسم نیز دو ورخن زن ہمرنگت
ا رودی فیر ونیبہ بیہ مو سکیت
نسہ نیز اسند اچھوی از کلوو
چھپوی کی لیسن دونہ دول آکرنس نیش ژنیو
خشبین لعمنت ونزی ود
ضشبین عذاراہ بنخت بنخت
نارین لولو عذاراہ سیاسنت ناراہ
نسہ تخصیصاہ سیاسنت تنرلے چھوحد
ے زنے فنا می زلے فلن منن
یا الٰہی خاصہ سبدان سو
دوستن سانن بمین مودا ان

اسمان برہم کرت آنن بہشت
یت زمینس میدہ شیرین کرن
در صحاح آمت چھویم کدلس ترن
یم چھ نکِ حق تجی بیہ روزہ گراو
ایہ ورزے آنہ نی گاوادہ تہ گاڈ
گاو ماری گاڈہ گاڈِ ماری مارہ گاو
گاڈہ ہندآن جگر کرہلس کباب
لودران دونہ ون کباباہ رُف ووون
محواہ پاٹھن کرت ساردی زمین
جانورتری اوُنٹاہ تہ ہنڈتہ ہوُن
اوُنٹن از صالحؑ زا اسماعیلؑ ہنڈ
چھوی ہچھو منزہ استِن خانہ نوُر
ازمکاناہ کعبہ تہ بیہ کوہِ طور
منبرس تہ روضسی منز لوِسہ جائی
دِن یمِن رزِ صور تھاہ اک یا صفا

بہہ نادن یم تلگت نتہ نن بہشت
قند خلقن کدلہ ترہ لس آپرن
بند میدالس اکس تمنی کرن
پاک گژھ تھن جنتی دربار ژاو
جنگہ نادن دونہ ون زن چھوک فساد
اک اکِس مارن بلا شک یاد تھاو
جنتین دن ماگرِ ت بحساب
میدہ چھک مُشکر ژن نت سیت کھن
چیزنو موجُود روزن اے اَیِن
ترہ چھ ترن ہندلوی دنیاہ منزہ رِنون
ہوُن کھفک یا خدا دلِ یم زِہ گنڈ
منبرِ حضرتؐ پیتے کنہ موشتہ روز
صخرہُ بیت المقدس بوزلور
چھے بہ مسجد در مدینہ لوزِہ آی
شوبہ دُن جنباہ دکھن کرنک دفا

۴۷

اند بر ایمان بخشک ونہ لجات
از عذاب قبر و خوفِ سکرات
ور عذاب روز محشر موکہ لاو
جنتس اند نعمت واتہ ناد
پیس رضامندی پنن کرنک نصیب
بہتی منز موکلت گژھہ ناغریب
۱۲ ۸۲

چھوی ثناء اللہ گرادنت بزنا
یا خدا قریبت ست دین بزنا
دردو شنبہ وقت پیشین گونام
روز عربی حضرت خیر الانام صلعم
نادچھوس بی بیت تہ تاریخ
اندوانو احوال اہل آخرت

تن پچھوی خدا صاحب گواہ
استادہ روزنت عرض کر
کاشر غریب پیو پیو ٹھ
بیچارہ بے کس بستہ ماین سر
بے یار و یاور پینو ا
ویرنس پنجر پیوٹت تلون
یا ایرہ گومت لکھنڈ تلون

یا دارنہ پیرزہ ہونے تہ شمن
یا دیدٔ وانا ہ کرتہ شہ ہن
در یار یامت ڈیٹہ ہن
آدن رٔ کرو عہدہ وفا
لادن ہی پادن پیرہا
انعام پیٹھ ہو زونت پیرہا
ول گرہتہ وا ود گژھ ہو وسع

گفتۂ کچھ مج زبان گرژھتن قبول لتن بلا شک میانہ منگہ لوک حصہ		ازبرای حضرت و آل رسول پرہ یتن یا لکھ لیس یا بوزہ لیس
	از سرگوش اے برادر ہوش دار یک ہزار و دو صد و ہشتاد و چار	

تاریخ اتمام سنہ ۱۲۸۴ — تعداد ابیات ۱۲۸۴

تمت الکتاب

نعتِ شریف کشمیری از مصنفِ کتاب ہذا

ہا واوہ وا اتکنا سوی بتہ ڈاف تراوت مصطفی

احوال میانوی لتن ونک سوی ہو کرم دادن دوا

سوی چھو زون پے سانوتے سوی چھوی حمایت سانوتے

سوی جان سوی نندہ بالوتے سوی رہنما سوی پیشوا

سوی آسو مطلب از جہان لتن کیتو زمین و آسمان

سوی زان باطن تے نہان ظاہر چھو آدم با حوا

یا زیمس سومنت نوٗن
وبمن لعاقن چھا روا
شیطانی راور شوی
نفس بدن آور شوی
بدکاری گومت وہوا
چوٗمنت چھو ورحرص
یس بیبن میانو ار
کیاہ یسہ گرژھنا زارہ وین گوس یار
بعد ینت سوکھہ چھوبہ نس سوا
باللہ کیتن عہ اللہ بدر صرے
واللہ مسکینتن دیوان عرض پیش خبر
آمنت میانو پادشاہ دو
اے

شہادت